

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขอแนะนำตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ธรรมชาติของการเรียนรู้ภาษา
 - 1.1 การเรียนรู้ภาษา
 - 1.2 สมองกับการเรียนรู้ภาษา
 - 1.3 การเรียนรู้ภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ
2. การสอนภาษาแบบธรรมชาติ (The Natural Approach)
3. การสอนภาษาด้วยการโต้ตอบทางสรีระ
 - 3.1 ความหมายของการสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระ
 - 3.2 แนวคิดและหลักการของการสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระ
 - 3.2 ขั้นตอนในการสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระ
 - 3.3 กิจกรรมที่ใช้ในการสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระ
 - 3.4 ประสิทธิภาพที่ได้รับจากการสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระ
4. แนวคิดเกี่ยวกับการฟัง
 - 4.1 ความหมายของการฟัง
 - 4.2 การพัฒนาความสามารถในการฟัง
 - 4.3 การประเมินผลการฟัง
5. แนวคิดเกี่ยวกับการพูด
 - 5.1 ความหมายของการพูด
 - 5.2 การพัฒนาความสามารถในการพูด
 - 5.3 การประเมินผลการพูด
6. ความสัมพันธ์ระหว่างการฟัง - การพูด
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระและการฟัง – การพูดภาษาอังกฤษ

- 7.1 งานวิจัยในประเทศ
- 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ
8. กรอบความคิดในการวิจัย
9. สมมุติฐานการวิจัย

ธรรมชาติของการเรียนรู้ภาษา

1. การเรียนรู้ภาษา (Language Acquisition)

การเรียนรู้ภาษาตามแนวคิดของนักจิตวิทยาถือเป็นเรื่องซับซ้อน อาทิตามแนวคิดทฤษฎีปรัชญาของ ชอมสกี (Chomsky. อ้างถึงใน พนอ สวนแก้ว, 2541 : 13) ซึ่งกล่าวไว้ว่า คนเราทุกคนมีความสามารถที่จะเข้าใจภาษาและสามารถจะแสดงออกมาได้ แต่ความสามารถที่จะเข้าใจภาษานั้นจะต้องมีก่อนถึงจะแสดงออกได้ โดยมีการเรียนรู้ภาษาด้วยการสร้างระบบภาษาด้วยตนเอง จนมีความสามารถในการใช้ภาษาได้เหมือนกับผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นการสร้างภาษาด้วยระบบสร้างสรรค์ มิใช่จากการรับการสอนแต่เพียงอย่างเดียว และจากผลการทดลองทำให้นักภาษาศาสตร์รู้ว่าเด็กจะมีความสามารถในการเรียนรู้ภาษาตั้งแต่เกิด ซึ่งเรียกว่า LAD (Language Acquisition Device) และจะมีส่วนสัมพันธ์กับการเรียนภาษาที่สอง ซึ่งเด็กจะสร้างระบบพื้นฐานของภาษา ตลอดจนสามารถวิเคราะห์กฎเกณฑ์สากลทางภาษาได้ ช่วยให้เรียนภาษาที่สองได้เร็วขึ้น (Broughton and others. 1990 : 26)

นอกจากนั้นยังมีแนวคิดของสกินเนอร์ (Skinner. อ้างถึงใน พนอ สวนแก้ว, 2541 : 13 -14) นักจิตวิทยากลุ่มพฤติกรรมนิยม เชื่อว่าภาษาไม่ใช่ปรากฏการณ์ทางสมอง แต่เป็นพฤติกรรมที่สามารถทำให้เกิดขึ้นได้โดยการวางเงื่อนไขเหมือนการสร้างพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ของมนุษย์ การเรียนภาษาของเด็กเกิดจากเด็กเลียนแบบเสียงและรูปประโยคที่ได้ยิน เมื่อเลียนแบบได้ถูกต้องผู้ใหญ่ให้การเสริมแรงด้วยการยอมรับ ชมเชย หรือให้รางวัล เมื่อเด็กได้รับการเสริมแรงก็จะแสดงพฤติกรรมนั้นบ่อยครั้งขึ้นจนกลายเป็นความเคยชิน วิธีการนี้จะเป็นการสร้างและพัฒนาพฤติกรรมทางภาษาของเด็กจนมีพฤติกรรมทางภาษาเช่นเดียวกับผู้ใหญ่

สรุปได้ว่าการเรียนรู้ภาษานั้นเริ่มต้นตั้งแต่เกิดโดยเริ่มจากสิ่งที่เด็กได้ยินด้วยการเลียนแบบเสียงและประโยคที่ได้ยิน โดยสิ่งที่เด็กเลียนแบบต้องเป็นสิ่งที่ดีและเหมาะสม ประกอบกับการเสริมแรงเพื่อให้เด็กแสดงพฤติกรรมทางภาษาในด้านการเรียนรู้ ซึ่งเด็กสามารถสร้างระบบพื้นฐานของภาษาได้และพัฒนาการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์ต่อไป

2. สมองกับการเรียนรู้ภาษา

การเรียนรู้ภาษาของคนเรานั้นมีความสัมพันธ์กับสมองของแต่ละบุคคล มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของการเรียนรู้ภาษากับสมองไว้หลายคน ซึ่งจะขอยกตัวอย่าง ดังนี้

แอชเชอร์ (Asher. 1986 : 19–20) อธิบายว่า การทำงานของสมองซีกซ้ายและซีกขวาในการรับรู้ภาษาว่า สมองซีกขวามีลักษณะเป็นใบไม้ ไม่สามารถสื่อออกมาเป็นคำพูดได้ แต่จะสามารถแสดงออกได้ว่า มีการรับรู้โดยผ่านการสื่อความหมายโดยตรงด้วยการปฏิบัติ เช่น การแตะสัมผัส การชี้หรือแม้แต่การเขียนสะกดคำ สมองซีกขวาจะเข้าใจคำที่แสดงอาการกระทำ (Action Verb) ส่วนสมองซีกซ้ายมีความสามารถในการสื่อออกมาเป็นคำพูด จะทำหน้าที่ในการแปล หรืออธิบายลักษณะที่ได้จากการกระทำของสมองซีกขวา

พลอดนิก (Plotnik. 1989 : 45–47) อธิบายว่า สมองแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ สมองส่วนหน้า สมองส่วนกลาง และสมองส่วนหลัง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ซีก คือ ซีกซ้ายและซีกขวา สมองซีกซ้ายมีความสามารถพิเศษสำหรับงานที่ต้องวิเคราะห์ เช่น การพูด การอ่าน การเขียน และการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ส่วนสมองซีกขวามีความสามารถสำหรับงานที่ต้องสังเคราะห์ เช่น การออกแบบ การสร้างสรรค์ เป็นต้น

สมศักดิ์ ภู่วิภาดาพรรณ (2536 : 128 อ้างถึงใน พระมหาทนต์ศักดิ์ ใจสวาย. 2542 : 11) อธิบายว่า สมองซีกซ้ายมีหน้าที่ในการคิดเชิงวิเคราะห์ คือ ศึกษาส่วนย่อยต่าง ๆ ที่ประกอบขึ้นเป็นส่วนรวมทั้งหมด โดยที่กระบวนการคิดของสมองซีกซ้ายจะเป็นไปทีละขั้นตามลำดับ ส่วนสมองซีกขวามีประสิทธิภาพสูงในการวิเคราะห์ข้อมูลทางภาษา โดยที่สมองซีกซ้ายสามารถแยกแยะส่วนย่อยทีละส่วนอย่างเป็นระบบ สมองซีกขวาก็จะมีความเชี่ยวชาญในการมองภาพรวม คือส่วนย่อยต่างๆเข้าด้วยกันเพื่อประกอบเป็นส่วนรวม ดังนั้นสมองส่วนนี้จึงมีหน้าที่ในการสร้างโครงร่างโดยสัมพันธ์กันกับส่วนต่าง ๆ ที่จะประกอบเป็นโครงร่างนั้น ๆ แม้ว่าหน้าที่ในการทำงานของสมองทั้งสองซีกจะมีความแตกต่างกัน แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าสมองแต่ละซีกจะแยกหน้าที่กันโดยสิ้นเชิง ถ้าสมองทั้งสองซีกได้รับการส่งเสริมซึ่งกันและกัน ก็ย่อมทำให้มนุษย์มีความยืดหยุ่นและมีพลังในการคิดสูง

สรุปได้ว่า สมองซีกซ้ายและซีกขวามีความสำคัญมากต่อการเรียนรู้ภาษา การจัดการเรียนการสอนจึงควรให้นักเรียนได้ฝึกการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ซึ่งเป็นการพัฒนาสมองทั้งสองซีกให้มีความสัมพันธ์กันในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และเกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้

3. การเรียนรู้ภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ

การเรียนรู้ภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ เกี่ยวข้องกับความสามารถในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ หลายด้าน ดังที่มีผู้ให้คำอธิบายไว้ ได้แก่

แครชเชน (Krashen. 1983 : 26–39) อธิบายว่า การเรียนรู้ภาษาที่สองมีความเกี่ยวข้องกับสมมติฐาน 5 ข้อ ดังต่อไปนี้

(1) สมมติฐานเกี่ยวกับการรับรู้ภาษาและการเรียนรู้ภาษา (The Acquisition learning Hypothesis) การพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ภาษาที่สอง มีอยู่ 2 แบบ ได้แก่

1) การรับรู้ภาษา (Language Acquisition) เป็นการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสารจริง เป็นการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ภาษาที่สองอย่างเป็นธรรมชาติผู้เรียนเรียนภาษาโดยไม่รู้ตัวว่าได้เรียนรู้กฎเกณฑ์ของภาษาแล้ว

2) การเรียนรู้ภาษา (Language Learning) เป็นการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ภาษาที่สอง โดยผู้เรียนได้เรียนรู้กฎเกณฑ์ของภาษาอย่างรู้ตัว

(2) สมมติฐานเกี่ยวกับการจัดลำดับตามธรรมชาติ (The Natural Order Hypothesis) การเรียนรู้โครงสร้างไวยากรณ์ทางภาษาเกิดการเรียนรู้ได้โดยไม่ต้องเป็นไปตามลำดับขั้นตอนอาจเกิดขึ้นตามลำดับการทดสอบภาษาเพื่อการสื่อสาร มิใช่ตามลำดับการทดสอบไวยากรณ์

(3) สมมติฐานเกี่ยวกับการตรวจสอบ (The Monitor Hypothesis) การรู้กฎเกณฑ์ของภาษาช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาได้น้อย เพราะการรู้กฎเกณฑ์เป็นการช่วยตรวจแก้ภาษาเท่านั้น การนำกฎเกณฑ์ของภาษามาใช้ เพื่อให้ภาษาและเนื้อหาถูกต้องยิ่งขึ้น

(4) สมมติฐานเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลทางภาษา (The Input Hypothesis) จากการที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจในการอ่านหรือการฟังเป็นสำคัญ เมื่อเข้าใจข้อมูลแล้วก็จะมีความสามารถในการพูด หรือเขียนอย่างคล่องแคล่ว

(5) สมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างทางจิตใจ (The Affective Filter Hypothesis) ซึ่งเป็นส่วนสำคัญและจำเป็นต่อการเรียนรู้ภาษา เช่น อายุมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษาที่สองโดยตรง เป็นต้น

แครชเชน และเทอร์เรล (Krashen and Terrell. 1988 : 1 อ้างถึงใน สุรพันธ์ กุศลส่ง. 2543 : 17) อธิบายว่า ในการรับรู้ภาษาที่สองนั้น ควรมีหลักการดังต่อไปนี้

(1) ชั้นเรียนจะต้องจัดไว้เพื่อการรับรู้ภาษา ครูต้องเตรียมข้อมูลเพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจได้ง่าย นั่นคือ ทำอย่างไรจึงจะให้ผู้เรียนภาษาที่สอง เหมือนกับการเรียนภาษาแรก

(2) ครูจะต้องพูดภาษาอังกฤษในชั้นเรียน ไม่ว่าจะผู้เรียนจะเป็นผู้ที่เรียนภาษาที่หนึ่งหรือภาษาที่สองก็ตาม ถ้านักเรียนเลือกการตอบโดยใช้ภาษาที่สอง ก็ไม่ควรแก้ไขความผิดของนักเรียน ถ้าความผิดนั้นไม่ได้รุนแรงมาก

(3) การแก้ไขข้อผิดพลาดอาจนำไปแก้ไขโดยการทำเป็นกรบ้าน เช่น การจัดทำรายงานและการแก้ไขไวยากรณ์จากที่เรียนในชั้นเรียน เป็นต้น

(4) จุดประสงค์ของการเรียนคือ ความหมายโดยการใช้ปฏิบัติกิจกรรม นักเรียนจะต้องสามารถพูดและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน รวมทั้งการแก้ปัญหาด้วย

เสวลักษณะ รัตนวิชัย (2531 : 15) อธิบายว่า การเรียนรู้ภาษาที่สอง หรือภาษาต่างประเทศนั้น เด็กไม่สามารถเรียนรู้ในทำนองเดียวกับภาษาแม่หรือภาษาแรกได้เป็นอย่างดี เพราะกระบวนการเรียนรู้ภาษาแม่ของเด็กเป็นการรู้จักภาษาครั้งแรก และเป็นการเรียนรู้โดยธรรมชาติ ดังนั้นในการเรียนรู้ภาษาใหม่ต้องจัดให้มีความสมดุลย์กันระหว่างการเรียนรู้โดยธรรมชาติและการเรียนรู้โดยสร้างสถานการณ์ให้เหมือนจริง

ชัยยา เปรมภักดี (2543 : 8) อธิบายว่า ในการเรียนรู้ภาษาที่สอง ผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อสารอย่างธรรมชาติ โดยที่ผู้เรียนไม่รู้ตัวว่าได้เรียนรู้กฎเกณฑ์ของภาษา

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ภาษาแรกเกิดขึ้นได้โดยธรรมชาติกับเด็กทุกคน ส่วนการเรียนรู้ภาษาที่สองไม่ได้เกิดขึ้นกับทุกคนอย่างง่ายดายนเหมือนกับภาษาแรก ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นการส่งเสริมผู้เรียนให้มีความสามารถตามสภาพการณ์ที่เหมาะสมในการรับรู้และการเรียนรู้ภาษา รวมทั้งการสร้างเจตคติของผู้เรียนตลอดจนแรงจูงใจในการเรียน ก็เป็นปัจจัยสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษาที่สองเช่นกัน

การสอนภาษาแบบธรรมชาติ (The Natural Approach)

การสอนภาษาแบบธรรมชาติ ได้ถูกออกแบบขึ้นสำหรับผู้เริ่มเรียน เพื่อการฝึกปฏิบัติทางภาษาด้วยประสบการณ์ของผู้เรียน และมีผู้ที่ได้อธิบายถึงหลักการเรียนรู้ภาษาตามขั้นตอนด้วยการสอนนี้ ได้แก่

แครชเชน (Krashen, 1983 : 10 - 18) อธิบายว่า คนเราสามารถเรียนรู้ภาษาอื่น ๆ ได้โดยวิธีธรรมชาติ เช่นเดียวกับที่เราเรียนภาษาแม่ (Native Language) โดยประกอบด้วยหลักเกณฑ์ที่สำคัญ 4 ประการคือ ความเข้าใจในบทเรียนต้องมาก่อนการแสดงออก การโต้ตอบด้วยวาจา เนื้อหาวิชาที่เรียนจะต้องเป็นพื้นฐานของการสื่อสาร และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ต้องสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

ริชาร์ด-อมาโต (Richard – Amato, 1986 : 83 อ้างถึงใน สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2540 : 25 – 26) อธิบายว่า การสอนภาษาแบบธรรมชาติ มีลักษณะสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

(1) แนวการสอนแบบธรรมชาติ เป็นวิธีการสอนที่เลียนแบบการเรียนรู้ภาษาของเด็ก โดยให้ผู้เรียนได้พบปะและใกล้ชิดกับเจ้าของภาษาโดยตรง จัดประสบการณ์ต่างๆ ให้เด็กได้พบและคุ้นเคยกับภาษาที่เรียนมากที่สุด เน้นเรื่องการสอนคำศัพท์ ส่วนไวยากรณ์ที่เรียนนั้นเป็นการเรียนตามกฎเกณฑ์แบบจำกัดความ และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก็มักอยู่ในเนื้อเรื่องที่เรียน

(2) แนวการสอนแบบธรรมชาติ กำหนดว่าไม่พูดภาษาของผู้เรียนในห้องเรียน แต่จะใช้วิธีออกท่าทาง กิริยา และวิธีพูดซ้ำๆ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจด้วยคำของครูและเลียนแบบได้ โดยที่วิธีดังกล่าวอาจจะใช้ได้ผลดีกับเด็กเล็ก ๆ แต่อาจไม่เหมาะกับผู้ใหญ่ซึ่งชอบเรียนภาษาด้วยการอ่านหรือศึกษากฎเกณฑ์ แทนที่จะพูดอย่างเดียว

(3) แนวการสอนแบบธรรมชาติ เน้นภาษาพูดเป็นหลักสำคัญ โดยเน้นให้ผู้เรียนเกิดความเคยชินกับภาษาพูดมากกว่าทักษะอื่น ไม่ได้ให้ความสำคัญกับโครงสร้างของภาษาและไม่ใส่ใจเปรียบเทียบภาษาที่สอนกับภาษาของผู้เรียน

ริชาร์ดส และรอดเจอร์ส (Richards and Rodgers, 1986 : 135 – 136) อธิบายว่าการสอนตามแนวทฤษฎีธรรมชาติ มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร ทั้งในด้านการพูดและการเขียน บรรยากาศในชั้นเรียนจึงมีความสำคัญ และต้องทำให้เหมาะสมต่อความสนใจของผู้เรียน โดยการลดความวิตกกังวล สร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร เน้นในการให้ปัจจัยป้อนเข้าที่ได้รับความหมาย (Comprehensible Input) ในภาษาเป้าหมายผู้เรียนไม่ต้องพูดอะไรทั้งสิ้นจนกว่าผู้เรียนจะรู้สึกพร้อม แต่ผู้เรียนจะถูกคาดหวังให้ตอบคำสั่งของครู และคำถามด้วยวิธีอื่น ๆ โดยครูสามารถนำ กลวิธีต่างๆ ไปใช้ประกอบในการสอนภาษาตามแนวทฤษฎีธรรมชาติได้หลายวิธี เช่น การสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระ การใช้ภาษาท่าทาง และการแสดงเลียนแบบ เป็นต้น

แครชเชน และเทอร์เรล (Krashen and Terrell, 1988 : 1 อ้างถึงใน สุรพันธ์ กุศลส่ง, 2543 : 18) อธิบายว่า วิธีการสอนภาษาโดยวิธีตามแนวทฤษฎีธรรมชาตินี้สามารถใช้ได้ง่ายกับทุกสถานการณ์ไม่ว่าจะเป็นภาษาต่างประเทศ ภาษาที่สองในโรงเรียนเอกชน การศึกษาผู้ใหญ่ หรือผู้เรียนโปรแกรมการสอนสองภาษา (Bilingual) และที่สำคัญคือสามารถนำไปใช้ได้กับนักเรียนทุกประเภท

สรุปได้ว่าหลักการสำคัญของการสอนตามแนวทฤษฎีธรรมชาติคือหลักการให้ปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายและสภาพแวดล้อมของห้องเรียนที่เอื้อต่อการรับปัจจัยป้อนเข้า เพื่อทำให้ผู้เรียนได้ลดความวิตกกังวลต่าง ๆ และเกิดความมั่นใจในตนเอง โดยผู้เรียนจะรับรู้ภาษาทีละเล็กละน้อยและสามารถพูดออกมาได้เอง ส่งผลต่อการเรียนรู้ในทักษะอื่นต่อไป

การสอนภาษาด้วยการโต้ตอบทางสรีระ

1. ความหมายของการสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระ

การสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระ หรือเรียกย่อๆว่า TPR พัฒนาโดยนักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ชื่อ เจมส์ เจ. แอชเชอร์ (James J. Asher : 1986) โดยมีจุดประสงค์เพื่อการสอนพูดที่มีประสิทธิภาพในระดับเริ่มต้นให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ ในการเรียนรู้ความหมายของการสื่อสารทางการพูดและใช้การปฏิบัติด้วยท่าทางในรูปแบบประโยคคำสั่ง โดยมีนักภาษาศาสตร์หลายคน ที่ให้ความหมายของวิธีการสอนนี้ไว้ ได้แก่

แอชเชอร์ (Asher. 1986 : 2) กล่าวว่า การสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระ เป็นวิธีสอนที่ผู้สอนจะต้องใช้ความสามารถในการชี้นำพฤติกรรมของผู้เรียน ให้เกิดความเข้าใจด้วยการถ่ายทอดจากการแสดงกริยาท่าทางผ่านทางประโยคคำสั่ง โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความจริงที่ว่าสมองของมนุษย์ได้ถูกสร้างและถูกกำหนดให้สามารถรับรู้ด้วยการสื่อความหมายตามธรรมชาติได้ทุกภาษา รวมถึงการสื่อภาษาของคนไข้ กระบวนการสื่อสารในลักษณะดังกล่าวจะเห็นได้ชัดจากการสังเกตพฤติกรรมในการสื่อภาษาแรกของทารก ตัวอย่างเช่น คำสนทนาที่พ่อแม่พูดกับลูก ลูกก็จะหันไปตามเสียงที่ได้ยิน ในขณะที่เดียวกันพ่อแม่ก็เข้าใจว่าลูกรับรู้และตอบสนองคำพูดเหล่านั้น ถือว่าเป็นกระบวนการของการสนทนาด้วยการใช้ภาษาและท่าทาง โดยมีเหตุผลที่ว่าเมื่อพ่อแม่และแม่ใช้ภาษาพูดกับลูก ในขณะเดียวกันเด็กลูกก็ได้ตอบด้วยการสื่อความหมายโดยใช้ท่าทางประกอบ เช่น จ้องมอง ยิ้ม หัวเราะ หันมอง เอื้อมมือคว้า จับสิ่งของ นั่งลง วิ่ง เป็นต้น คำสนทนาสื่อสารด้วยวิธีการนี้จะใช้เวลานานและต่อเนื่องกันไป จนกระทั่งเด็กสามารถออกเสียงได้ เพียงแต่คำว่า พ่อ หรือ แม่เท่านั้น โดยเด็กมีความเข้าใจและมองเห็นภาพรวมของการสื่อสารของภาษาได้ เด็กจะสามารถเลียนแบบและซึมซับความทรงจำ ของรูปแบบท่าทาง และเสียงของภาษาที่ลูกใช้อย่างไม่รู้ตัว และเมื่อเด็กสามารถแปลความหมายของภาษาที่กำลังสื่อสารอยู่ได้ ก็จะเกิดกระบวนการพูดออกมาได้ คำสนทนาของเด็กอาจดูว่าไม่ได้ความหมายที่ชัดเจน สมบูรณ์แบบ แต่จะค่อย ๆ พัฒนาจนใกล้เคียงกับภาษาที่ใช้ในขณะนั้น ดังนั้นการเรียนภาษาต่างประเทศ ควรเน้นสมองซีกขวามากกว่าสมองซีกซ้าย เพราะจะช่วยให้การรับรู้และพัฒนาการรับรู้ภาษาเป็นไปได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น วิธีการสอนภาษาจึงไม่ควรเร่งการทำงานของสมองซีกซ้าย คือเร่งให้เด็กพูด แต่ควรให้เด็กค่อย ๆ สร้างความเข้าใจภายในเพื่อเป็นการสร้างแผนการเรียนรู้ภาษาที่สมบูรณ์ต่อไป (Asher.1986 : 19 –24)

เวีย (Via.1987 : 21 – 29) กล่าวว่า การเรียนรู้จากการกระทำเป็นการเรียนรู้ที่ดีที่สุด เนื่องจากเป็นการเรียนรู้ที่เป็นไปตามธรรมชาติ การเรียนรู้ภาษาที่ดีจะต้องเป็นการเรียนรู้จากสมองซีกขวาดำเนินมาอย่างสมองซีกซ้าย โดยผ่านการโต้ตอบทางสรีระ ซึ่งประกอบด้วยการเคลื่อนไหว

แรงจูงใจ การซ้ำย้ำทวนในสิ่งที่มีความหมาย และการเรียนรู้จากความผิดพลาดทำให้เกิดความทรงจำอันยาวนาน

เบเกอร์ (Baker.1987 : 50 – 53 อ้างถึงใน สนชยาพรพรณ์ ยาทั่วม 2538 : 21) กล่าวว่า การให้ปัจจัยป้อนที่มีความหมายพร้อมกับการแสดงท่าทางปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนมีแนวโน้มในการเริ่มรับรู้ภาษาได้ดีที่สุด ดังนั้นสิ่งที่จำเป็นต้องทำในการเรียนภาษาที่สอง คือ ให้ผู้เรียนมีช่วงเวลาแห่งความเงียบ (Silent Period) ให้เขาฟังจนเกิดความเข้าใจ หากเขาพร้อมที่จะสื่อสาร เขาจะเคลื่อนไหวร่างกายเป็นการตอบสนอง แล้วเริ่มพูดจากคำคำเดียวไปสู่วลี ประโยคสั้นๆ แล้วค่อย ๆ ซบซ้อนขึ้น โดยไม่ต้องแปลเป็นภาษาแรกก่อน

เบนน์ (Benn. 1994 : 1) กล่าวว่า การสอนแบบ TPR เป็นการสอนที่เน้นความเข้าใจในการฟังก่อนเป็นอันดับแรก ผู้เรียนไม่เกิดการวิตกกังวลกับการใช้ประโยคคำสั่งแบบการสอนเดิม โดยเน้นการให้ปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมาย

เกริสท์ และเวบบ์ (Gerst and Webb. 1995 : 2 -11) กล่าวว่า วิธีสอน TPR มุ่งฝึกการเริ่มต้นในการพูดของเด็ก ผ่านทางประโยคคำสั่ง ผู้เรียนสามารถเข้าใจผลการรับรู้โดยใช้การตอบสนอง โดยนำคำกริยามาใช้ได้ถูกต้องในการพูดประกอบคำสั่งนั้น ๆ และผู้เรียนจะสามารถใช้ภาษาในการพูดได้ดี ถ้าหากการเรียนการสอนไม่เคร่งครัดในการวางกฎเกณฑ์มากนัก เพราะว่ามันมองในการรับรู้ภาษาของเด็กต้องได้รับการสร้างสรรค์ จากการฝึกใช้ทีละขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง

วิลเบ็งส์ และเมย์ (Wilbanks and May. 1996 :13 - 14) กล่าวว่า TPR เป็นวิธีการสอนที่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้กับผู้เรียนที่เรียนภาษาต่างประเทศ เพราะผู้เรียนได้มีการรับรู้คำศัพท์ที่ผ่านการใช้ประโยคคำสั่งต่างๆ ทำให้เกิดการสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้

มิลเลอร์ และซไนเดอร์ (Miller and Snyder. 1997 : 17-18) กล่าวว่า การสอนแบบ TPR เป็นการสร้างทางเลือกที่ดีให้แก่เด็กในการเรียนรู้ เด็กสามารถเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ๆ โดยการทายความหมายจากบริบทที่ได้รับ เป็นการเลียนแบบภาษาแม่ในการพูด จากการเข้าใจความหมายของประโยคคำสั่งก่อนเป็นอันดับแรก

จากคำกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า วิธีสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระมาจากขั้นตอนการเรียนรู้ภาษาที่สองว่าควรเป็นการเรียนรู้ภาษาโดยธรรมชาติ ทักษะในการฟังจะต้องมาก่อนทักษะในการพูด การให้ปัจจัยป้อนที่มีความหมายพร้อมกับการแสดงท่าทางปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนมีแนวโน้มในการเริ่มรับรู้ภาษาได้ดีที่สุด รวมถึงการพัฒนาสมองทั้งสองซีกให้เกิดความสมดุลในการเรียนรู้ ดังนั้น TPR จึงเป็นรูปแบบการสอนที่ควรใช้กับผู้เริ่มเรียนภาษาและเลือกใช้วิธีสอนอื่น ๆ เมื่อผู้เรียนพร้อมที่จะพูดภาษา เนื่องจากการสื่อสารเป็นเป้าหมายสำคัญในการสอนภาษาต่างประเทศ

2. แนวคิดและหลักการของการสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระ

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาต่างๆ ได้เสนอแนวคิดและหลักการในการสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระ ดังต่อไปนี้

แอสเชอร์ (Asher, 1986 :5 – 19) กล่าวว่า การสอนแบบ TPR ในขั้นแรกจะมุ่งทักษะด้านการฟัง และตามด้วยการเคลื่อนไหวทันที เวลาที่ใช้ในการเรียน 70 เปอร์เซ็นต์จะให้การฟังและการทำตามคำสั่ง อีก 20 เปอร์เซ็นต์ใช้ในการฝึกพูด และเพียง 10 เปอร์เซ็นต์เท่านั้นที่ใช้ในการอ่านและเขียน ลักษณะวิธีการสอนแบบดังกล่าวนี้จะเน้นการฝึกด้วยประโยคคำสั่ง คำพูดของผู้สอนจะออกมาเป็นคำสั่ง ซึ่งอาจจะเริ่มต้นด้วยวลีสั้น ๆ เช่น Stand up. Sit down. ผู้สอนพูดประโยคคำสั่งและปฏิบัติพร้อมไปกับผู้เรียน และใช้วิธีกล่าวคำสั่งนั้น ๆ ซ้ำประมาณ 2-3 ครั้ง จนกว่าผู้เรียนพร้อมที่จะลองด้วยตนเอง โดยไม่มีแบบจากผู้สอน การออกท่าทางเป็นสิ่งสำคัญในการฝึกด้วยประโยคคำสั่ง เพราะทำให้ผู้เรียนเข้าใจและสื่อความหมายได้ตรงที่สุด

คำสั่งที่นำมาใช้ในระยะต้นของชั่วโมงแรกจะสั้นและเข้าใจง่าย ต่อมาการออกคำสั่งอาจจะเพิ่มให้ซับซ้อนมากขึ้นเป็นลำดับ เช่น

Stand up .

Walk to the cabinet.

Open the drawer of the cabinet.

Look for a bottle of aspirin and pick up the bottle.

อย่างไรก็ตาม ควรระวังประโยคที่ซับซ้อนมากเกินไป เพราะอาจทำให้เกิดความสับสนได้

การแก้คำผิด (Correction) และการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) นั้น แอสเชอร์ได้เห็นว่า หลังจากที่ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเริ่มพูดแล้ว ผู้เรียนแต่ละคนจะพยายามพูดออกมา ผู้สอนไม่ควรวิพากษ์วิจารณ์ข้อบกพร่องของผู้เรียนในขณะนั้น แต่ถ้าจำเป็นจริง ๆ การวิจารณ์ข้อบกพร่องควรเป็นไปอย่างนุ่มนวล และแตกต่างกันไปตามความหนักเบาของข้อบกพร่องของแต่ละคน

ไม่ควรอย่างยิ่งที่จะแก้คำผิดทุก ๆ ครั้ง ถ้าข้อผิดพลาดไม่ร้ายแรงนักควรปล่อยไป การแก้ไขควรแก้ไขอย่างสร้างสรรค์ โดยใช้คำพูดที่เหมาะสม การแก้คำผิดในระหว่างที่ผู้เรียนยังพูดไม่จบอาจทำให้ผู้เรียนเกิดความท้อถอยและขัดขวางความก้าวหน้าที่จะแสดงออกอีกด้วย

การฝึกมาก ๆ จะทำให้เกิดความชำนาญในการฟัง การออกเสียงและสำเนียงที่คตินั้นขึ้นอยู่กับ การฟังที่ชัดเจนและถูกต้องด้วย การที่ผู้เรียนได้ยินตัวเองออกเสียงอย่างไม่ถูกต้องในขั้นแรก อาจทำให้ความสับสนในการแยกเสียงและการจำเสียงที่ถูกต้อง การให้ผู้เรียนฝึกพูดตั้งแต่เริ่ม

เรียนความผิดพลาดก็จะมามาก และเป็นสิ่งขัดขวางการเรียนรู้อีกด้วย ถ้าให้ฝึกทักษะการฟังก่อน ทักษะการพูด ผู้เรียนจะได้ประสบการณ์แรกเริ่มในการเรียนภาษาที่ดี สามารถตอบโต้ได้อย่าง ถูกต้องและมีความเชื่อมั่นในการเรียนรู้ภาษาด้วย

ลินส์ (Linse. 2541 : 5) กล่าวว่า ในการสอนด้วยวิธี TPR ผู้เรียนจะมีความพร้อมที่จะรับรู้และเข้าใจภาษาได้ดีด้วยการได้ยิน โดยเฉพาะเด็กซึ่งมีความสนใจในสิ่งต่าง ๆ ในช่วง ระยะเวลาอันสั้น

ริชาร์ดส์ และรอดเจอร์ส (Richards and Rodgers.1986 : 87) อ้างถึงใน กรมวิชาการ 2540 :1) กล่าวว่า การสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระเป็นการโยนโยนทฤษฎีของการจำในเชิง จิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการที่ผู้เรียน ได้ฝึกฝนทักษะในด้านต่าง ๆ บ่อย ๆ หรืออย่างเข้มข้นอย่างต่อเนื่อง ก็จะเกิดการเก็บสะสมประสบการณ์ต่าง ๆ และสามารถจะระลึกและถ่ายทอดออกมาได้

กรมวิชาการ (2540 : 3) กล่าวว่า วิธีการสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระประกอบด้วย หลักการดังนี้

(1) การสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระ กระตุ้นให้สมองซีกขวา ซึ่งควบคุมการ เคลื่อนไหวของร่างกาย ขณะที่สมองซีกซ้ายมีหน้าที่ในการผลิตภาษา

(2) การฟังเพื่อความเข้าใจควรมาก่อนการพูด

(3) ผู้เรียนจะเรียนได้ดีในบรรยากาศที่ปราศจากความกังวลหรือความเครียด

(4) ผู้เรียนไม่ควรถูกบังคับให้พูดจนกว่าจะพร้อมที่จะพูด

(5) ผู้เรียนควรเริ่มพูด โดยการเป็นผู้ออกคำสั่งแทนครูผู้สอน และให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม

(6) คำสั่งเป็นหลักการสำคัญของวิธีการสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระ

(7) คำสั่งที่ซับซ้อนทำให้ผู้เรียนสนใจฟัง

(8) คำสั่งควรสับเปลี่ยนและหลากหลาย

(9) ผู้เรียนเริ่มเรียนภาษาโดยการแสดงท่าทาง

(10) ครูไม่ควรวิตกกังวลกับข้อผิดพลาดของผู้เรียนมากเกินไป เพราะเป็น ธรรมชาติของการเริ่มเรียนภาษา

(11) ไวยากรณ์และรูปประโยคคำสั่ง ควรสอนทางอ้อม

(12) ครูผู้สอนประเมินความเข้าใจของผู้เรียนโดยการสังเกตการปฏิบัติตามคำสั่งของ ผู้เรียน

จากหลักการดังกล่าวสรุปได้ว่า การสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระเป็นเรียนภาษา ที่สองที่คล้ายคลึงกับการเรียนภาษาแรกที่ส่งผลมาจากขั้นตอนการเรียนด้วยวิธีธรรมชาติ โดยทักษะ การฟังควรได้รับก่อนทักษะการพูด ผู้เรียนตอบสนองการเรียนรู้อด้วยการแสดงกิริยาท่าทาง

ประกอบคำพูด ผู้สอนต้องคำนึงถึงหลักการทำงานที่ประสานกันของสมองซีกซ้ายและซีกขวา เพื่อนำมาใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนต่อไป

3. ขั้นตอนในการสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระ

การจัดการเรียนการสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระ เป็นวิธีการสอนภาษา โดยอาศัยธรรมชาติการเรียนรู้ภาษาแม่ และใช้วิธีการสื่อความหมายด้วยภาษากาย ซึ่งมีผู้ที่ให้คำอธิบายถึงขั้นตอนการสอนด้วยวิธีนี้ได้แก่

แอสเชอร์ (Asher. 1986 : 24 –25) อธิบายว่า การสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระ มีลำดับขั้นการสอน ดังนี้

ขั้นเสนอบทเรียน โดยครูพูดประโยคคำสั่งเป็นภาษาอังกฤษ พร้อมกับแสดงท่าทางประกอบ 2 - 3 ครั้ง ให้นักเรียนฟัง และแสดงท่าทางปฏิบัติพร้อมๆกับครู โดยไม่ต้องพูด

ขั้นการปฏิบัติ เมื่อนักเรียนสามารถฟังและเข้าใจคำสั่งแล้ว ครูจะใช้ประโยคคำสั่ง สั่งให้นักเรียนแสดงออกด้วยท่าทาง ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ๆ โดยไม่ต้องดูแบบอย่างจากครู

ขั้นประเมินผลการปฏิบัติและให้ข้อมูลป้อนกลับ ครูเป็นผู้สังเกตการปฏิบัติการแสดงออกด้วยการโต้ตอบทางสรีระของนักเรียน โดยครูเสริมแรงจิตใจของนักเรียนเมื่อนักเรียนปฏิบัติได้ถูกต้อง หรือให้คำแนะนำ แก้ไขเมื่อนักเรียนไม่เข้าใจ สำหรับขั้นนี้ครูจะใช้ตลอดเวลาทุกระยะของการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน

ขั้นประเมินผลโดยใช้กิจกรรมเสริม ขั้นนี้เป็นการให้นักเรียนฝึกออกเสียง คำศัพท์ สะกดคำศัพท์ บอกความหมายของคำศัพท์ การใช้แบบฝึกและเกมเพื่อเสริมแนวคิดรวบยอดด้านไวยากรณ์ด้วยการใช้ประโยคคำสั่งต่างๆ จัดแสดงละครที่เป็นนิทานในสวนกุหลาบ ให้วาดรูป หรือเขียนลำดับเหตุการณ์ การให้เล่าเรื่องย้อนกลับ การแสดงบทบาทสมมติ เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจบทเรียนดียิ่งขึ้น

ลินส์ (Linse. 2541 : 7) อธิบายว่า ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระนั้น ควรจัดในลักษณะดังนี้

- (1) การนำเข้าสู่บทเรียน มีการนำเสนอคำศัพท์ที่สำคัญๆ
- (2) ขั้นเตรียมการ ให้นักเรียนนั่งล้อมเป็นวงกลม หรือในลักษณะใดก็ได้ที่ไม่เป็นทางการ ครูพูดนำว่าคำสั่งจะให้นักเรียนทำอะไรบ้าง
- (3) ขั้นสาธิต ครูอ่านเนื้อหาในบทเรียน ในขณะที่ทำท่าทางประกอบไปด้วย
- (4) เลือกนักเรียนทำท่าทาง ครูอ่านเนื้อหาในบทเรียนในขณะที่นักเรียนทำท่าทางประกอบ
- (5) การเสริมแรงจิตใจ ทำเช่นเดียวกับในขั้นตอนที่ 4

(6) การมีส่วนร่วมของนักเรียน ครูอ่านเนื้อหาในบทเรียนและให้นักเรียนทั้งชั้นได้ปฏิบัติตาม

(7) ความหลากหลาย อาจมีการสลับขั้นตอนในบทเรียน
สรุปได้ว่าการสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระ ประกอบด้วยขั้นตอน ได้แก่ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นเตรียมการ ขั้นสาธิต ขั้นการปฏิบัติ ขั้นประเมินผลและให้ข้อมูลป้อนกลับ โดยที่ผู้สอนต้องเสริมแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียนตลอดเวลา เพื่อให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. กิจกรรมที่ใช้ในการสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระ

กิจกรรมหลักของวิธีการสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระ คือเน้นให้ผู้เรียน เรียนด้วยการฝึกปฏิบัติการตอบโต้ภาษาในรูปของประโยคคำสั่งเป็นสำคัญ โดยมีผู้ที่ให้แนวการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนการสอนในทักษะต่างๆ ได้แก่

เรมีโร การ์เซีย (Ramiro Garcia. 1988 อ้างถึงใน พัชรพิมล บุญธรรม. 2538 : 52 –54) อธิบายว่า การจัดกิจกรรมการสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระ ควรจัดในลักษณะ ดังนี้

(1) กิจกรรมการสอนทักษะการฟัง

1) ในระยะแรกของการสอน ผู้เรียนไม่ต้องพูด แต่จะเป็นผู้ฟังและทำตามผู้สอน ผู้เรียนจะเป็นผู้เลียนแบบการกระทำของผู้สอน โดยผู้สอนออกคำสั่งให้ฟังและปฏิบัติตาม คำสั่งให้ดูเป็นตัวอย่าง 2-3 ครั้ง จากนั้นให้ผู้เรียน 2-3 คน เป็นตัวแทนนักเรียนออกมาปฏิบัติตามคำสั่ง โดยที่ผู้สอนก็ปฏิบัติตามคำสั่งนั้นด้วย ทำเช่นนี้หลาย ๆ ครั้ง จากนั้นผู้สอนออกคำสั่งให้ผู้เรียนที่เป็นตัวแทนนักเรียน 2-3 คน นั้นปฏิบัติตามคำสั่งเป็นกลุ่มและทีละคนให้ผู้เรียนทั้งชั้นฟังและดูตัวอย่าง ต่อมาผู้สอนจึงออกคำสั่งให้ผู้เรียนทั้งชั้นปฏิบัติตาม โดยผู้สอนและผู้เรียนที่เป็นตัวแทนก็ปฏิบัติไปพร้อม ๆ กันด้วย

2) เมื่อผู้สอนเห็นว่าผู้เรียนเข้าใจคำสั่งที่สอนไปแล้ว ผู้สอนจะเริ่มออกคำสั่งใหม่ให้ผู้เรียนที่เป็นตัวแทนปฏิบัติตามไปพร้อม ๆ กับผู้สอน และให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเองจากนั้นฝึกพร้อมกันทั้งชั้น เช่นเดียวกับข้อ 1

3) ผู้สอนออกคำสั่งให้ผู้เรียนที่เป็นตัวแทนปฏิบัติตามคำสั่งโดยผู้สอนไม่ได้แสดงท่าทางให้ดูเป็นตัวอย่าง แต่มีคำศัพท์และประโยคคำสั่งที่ได้เรียนรู้แล้ว ซึ่งผู้เรียนก็จะปฏิบัติตามได้

(2) กิจกรรมการสอนทักษะการพูด

1) ผู้เรียนจะมีทักษะการฟังอย่างเข้าใจ จากการที่ผู้เรียนฟังผู้สอนพูด ประโยคคำสั่งและปฏิบัติหลาย ๆ ครั้ง และจากการที่ผู้เรียนดูตัวอย่างการกระทำของเพื่อนที่เป็น

ตัวแทนนักเรียน ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้สอน เมื่อผู้สอนให้ผู้เรียนพูดประโยคคำสั่งที่เรียนไปแล้ว ผู้เรียนจะสามารถพูดได้โดยไม่ต้องกลัวว่าจะผิด เพราะได้ฟังอย่างเข้าใจมาหลายครั้งแล้ว

2) ผู้สอนจะเขียนคำสั่งต่าง ๆ ลงบนกระดาน จากนั้นจะพูดประโยคคำสั่งทีละข้อให้ผู้เรียนฟัง พร้อมกันนั้นผู้สอนก็ปฏิบัติตามคำสั่งนั้นให้ดูเป็นตัวอย่างด้วย จากนั้นจึงให้ผู้เรียนเป็นคนพูดประโยคคำสั่ง สั่งเพื่อน ๆ ให้ปฏิบัติตาม โดยใช้คำสั่งบนกระดาน

3) ให้นักเรียนพูดประโยคคำสั่งเองโดยดูประโยคคำสั่งบนกระดาน สั่งให้ให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม เป็นกลุ่มหรือทีละคน

4) ให้ตอบคำถาม ซึ่งครูหรือเพื่อนในชั้นเป็นผู้ถาม

5) จัดสถานการณ์ต่าง ๆ ในชั้นเรียน ให้นักเรียนใช้บทสนทนา หรือประโยคคำสั่งต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์

6) ให้เล่นเกมต่าง ๆ ทางภาษา เช่น เกมพูดและปฏิบัติตามคำสั่ง

7) ให้แสดงบทบาทสมมติตามเนื้อเรื่องที่เรียน

(3) กิจกรรมการสอนทักษะการอ่าน

1) ผู้สอนเขียนประโยคคำสั่งหรือประโยคต่าง ๆ บนกระดาน แล้วอ่านให้ผู้เรียนฟัง 2-3 ครั้ง จากนั้นให้ผู้เรียนอ่านประโยคคำสั่งหรือประโยคต่าง ๆ ตาม

2) ผู้สอนให้ผู้เรียนอ่านประโยคประโยคหรือประโยคต่าง ๆ ที่ครูกำหนดให้บนกระดานหรือบนแผ่นกระดาษ

3) ผู้เรียนอ่านประโยคคำสั่งต่าง ๆ แล้วพูดประโยคคำสั่งนั้น ๆ สั่งให้เพื่อน ๆ ปฏิบัติตาม

4) ให้แสดงบทบาทสมมติจากเรื่องที่เรียนไปแล้ว

(4) กิจกรรมการสอนทักษะการเขียน

1) ผู้สอนเขียนประโยคคำสั่งต่าง ๆ บนกระดานดำ โดยผู้สอนจะแสดงออกด้วยท่าทางปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ๆ ให้ผู้เรียนดูด้วย แล้วให้ผู้เรียนเขียนประโยคเหล่านั้นลงในสมุด

2) เขียนคำศัพท์ หรือประโยคคำสั่งตามคำบอก

3) เขียนประโยคคำสั่งที่ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น บอกให้เพื่อนหยิบสมุดให้ บอกให้เพื่อนเดินไปที่ประตู บอกให้เพื่อนยกมือของเขาขึ้น บอกให้เพื่อนแตะเก้าอี้ เป็นต้น

4) เขียนคำสั่งลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้ได้ความสมบูรณ์

กรมวิชาการ (2541 : 7 – 8) อธิบายว่า ควรจัดกิจกรรมสำหรับการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียน ในระดับอายุ 5 – 8 ปี ดังนี้

(1) ทบทวนคำศัพท์

- (2) จัดแสดงละครที่เป็นเรื่องนิทานสนุกสนาน (Pantomime)
- (3) จัดแสดงละครง่ายๆ ที่ไม่ต้องใช้ฉากและเครื่องแต่งตัว
- (4) ใช้แบบฝึกและเกมเพื่อเสริมแนวคิดรวบยอดด้านโครงสร้างไวยากรณ์
- (5) คิดลำดับขั้นตอนกิจกรรมใหม่ในแนวของตนเอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดการเรียนการสอนนักเรียนในระดับอายุ 9 - 11 ปี ดังนี้

- (1) ให้นักเรียนเล่นบทบาทสมมติเป็นครู
- (2) ให้อ่านรูปหรือเขียนลำดับเหตุการณ์
- (3) ให้นักเรียนเก่งทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนที่เพิ่งเริ่มเรียน
- (4) จัดแสดงละครประกอบเพลงในแนวสนุกสนาน
- (5) ใช้แบบฝึกและเกมเพื่อเสริมแนวคิดรวบยอดด้านโครงสร้างไวยากรณ์
- (6) คิดลำดับขั้นตอนกิจกรรมใหม่ในแนวของตนเอง

สรุปได้ว่าการใช้คำสั่งต่าง ๆ เป็นเทคนิคการสอนที่สำคัญของวิธีการสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระ คำสั่งต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนต้องปฏิบัติ ในการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้เรียนทำให้คำสั่งนั้นมีความหมายชัดเจน การจัดการเรียนการสอนในระยะแรกๆ อาจดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนปกติ จากนั้นจึงให้มีกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น และผู้เรียนจะมีปฏิริยาตอบสนองต่อกิจกรรมในทางที่ดี ถ้าพวกเขาไม่รู้สึว่าถูกบังคับให้ร่วมกิจกรรมจนเกินไป จากนั้นจึงฝึกทักษะด้านการพูด การอ่าน การเขียน ตามลำดับต่อไป

5. ประสิทธิภาพที่ได้รับจากการสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระ

การสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระ ช่วยให้การรับรู้ภาษาประสบความสำเร็จได้หรือไม่ ต้องคำนึงถึงบทบาทของความเข้าใจการรับรู้ภาษาที่สองและยึดหลักการจัดปัจจัยป้อน ซึ่งแอสเชอร์ (Asher, 1997 :1- 2) ได้กล่าวถึงประสิทธิภาพที่ได้รับจากการสอนด้วยวิธีดังกล่าว ไว้ว่า ปัญหาของการหยุดเรียนหรือเลิกเรียนกลางคันของผู้เรียนในการเรียนภาษาต่างประเทศนั้นเป็นปัจจัยที่บ่งบอกถึงการยากของการเรียน เพราะเป็นปัญหาที่พบมากที่สุดในการเรียนของผู้เรียนระดับสูงและการศึกษาผู้ใหญ่ ที่ว่าทำอย่างไรจึงจะสามารถใช้ภาษาที่สองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจากการศึกษาวิจัยแสดงให้เห็นว่าจำนวนนักเรียนนักศึกษาที่เริ่มเรียนภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่สอง จะมีแค่ 5% เท่านั้นที่ประสบความสำเร็จในการใช้ภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความล้มเหลวในการเรียนภาษาที่สองอย่างเห็นได้ชัดนี้ เป็นการเปรียบเทียบกับเด็กอายุ 6 ขวบ แต่เป็นเจ้าของภาษา ที่ว่าแม้ว่าจะยังไม่ได้เข้าเรียนแต่ก็สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี

จากการสังเกตข้างต้นนำมาสู่ข้อสรุปในการเรียนภาษาต่างประเทศให้ได้ผลว่าควรเป็นแนวทางเดียวกันกับการเรียนรู้ภาษาแรกของเด็ก ซึ่งมาจากปัจจัย 3 ประการ ได้แก่

(1) ความสามารถในการฟัง จะมาก่อนความสามารถในการพูด โดยเด็กจะสามารถเข้าใจภาษาพูดที่ได้ยิน ก่อนจะนำมาใช้พูดสื่อสารที่เข้าใจกันได้

(2) การสื่อสารในภาษาพูด เป็นการสื่อสารโต้ตอบที่ตรงๆ โดยเด็กจะใช้ท่าทางประกอบการพูดด้วย และมากกว่า 50 % จะเป็นรูปของประโยคคำสั่ง เช่น มาที่นี่ จับนิ้วมือแม่ไว้ มองดูพ่อ และจากการกระทำโต้ตอบ และการสังเกตพฤติกรรม ที่เด็กแสดงออก ที่เข้ามาสัมพันธ์กับการแปลความหมายจากเสียงที่ได้ยิน นำมาแปลเป็นภาษาสื่อสาร

(3) การฟัง ถือว่าเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการพูด แต่กระบวนการนี้ไม่ควรเร่งการเรียนรู้ จะต้องใช้เวลาบ้าง เพราะเมื่อเด็กได้สร้างภาพที่เกิดจากการฟัง รวมทั้งการใช้ภาษาอยู่ภายในใจแล้ว หลังจากนั้นเด็กก็จะสามารถพูดตอบโต้ออกมาได้

แอสเชอร์ (Asher, 1997 : 3-4) อธิบายว่า ในการสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระนั้น ผู้สอนจะต้องใช้ความสามารถอย่างมีเทคนิคในการชี้นำพฤติกรรมผู้เรียนให้สามารถใช้ภาษาที่แสดงออกทางกายภาพได้ในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ โดยส่งผลต่อผู้เรียน ดังนี้

(1) เกิดความเข้าใจในการเรียนภาษาเป้าหมายโดยฉับพลัน โดยไม่เน้นกิจกรรมด้านวิชาการมากเกินไป

(2) ความรู้ที่เกิดขึ้นอยู่กับนักเรียนเป็นระยะเวลาสั้น และสามารถซึมซับการเรียนรู้เข้าสู่สมองได้อย่างรวดเร็ว

(3) ไม่มีความเครียดเกิดขึ้นในขณะที่เรียน การจัดบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน ทำให้ผู้เรียนเรียนด้วยความสนุกสนาน

(4) เร่งกระตุ้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้ภาษา โดยใช้หลักการกระตุ้นให้สมองซีกขวาและซีกซ้ายทำงานอย่างผสมผสานกัน

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของการสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ที่สืบทอดใจและพร้อมที่จะเรียน โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถแสดงออกด้วยการตอบสนองทางกาย และมีความเป็นอิสระในการแปลความหมายจากประโยคคำสั่ง ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับคำศัพท์ใหม่ๆเพิ่มเติมตลอดเวลา เกิดแรงจูงใจในการเรียนต่อไป ผู้สอนสามารถประเมินผลได้อย่างรวดเร็วและตลอดเวลา รวมทั้งสามารถควบคุมพฤติกรรมการเรียนรู้ให้ไปสู่เป้าหมายของการสอนได้

แนวคิดเกี่ยวกับการฟัง

1. ความหมายของการฟัง

การฟังถือว่าเป็นทักษะที่สำคัญทักษะหนึ่ง เป็นทักษะที่ใช้กันมากและเป็นทักษะแรกที่ต้องสอน เพราะผู้พูดจะต้องฟังให้เข้าใจเสียก่อนจึงจะสามารถพูดโต้ตอบ อ่าน หรือเขียนได้ ทักษะการฟังจึงเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนรู้ก่อนทักษะอื่น โดยมีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการฟัง ดังนี้

ริเวอร์ส (Rivers. 1980 : 16) อธิบายว่า การฟัง เป็นทักษะสร้างสรรค์ในการทำความเข้าใจเสียงที่ได้ยิน ผู้ฟังจะรับเอาคำพูดที่ได้ยินจัดเรียงลำดับคำเหล่านั้น ตลอดจนการขึ้นลงของเสียงมาสร้างให้เกิดความหมายขึ้น

แครชเชน (Krashen. 1983 : 79 - 80) อธิบายว่า การฟัง เป็นการให้ปัจจัยป้อนแก่ผู้ฟัง ที่มีลักษณะที่มีความหมาย อย่าพยายามบังคับนักเรียนให้พูดภาษาที่สองหรือภาษาเป้าหมายจนกว่านักเรียนมีโอกาสในการรับรู้ภาษาพอสมควร

บลอค (Block. 1993 : 108) อธิบายว่า การฟัง หมายถึงกระบวนการเปลี่ยนภาษาพูดให้เกิดความหมายขึ้นภายในใจ

ยากัง (Yagang. 1993 : 16) อธิบายว่า การฟัง หมายถึง ความสามารถที่จะบอกและเข้าใจได้ว่าผู้พูดพูดอะไรออกมา

เล็มเล็ช (Lemlech. 1994 : 262) อธิบายว่า การฟัง หมายถึง การที่ผู้ฟังสามารถรับรู้สิ่งที่พูดและคิดวิเคราะห์สิ่งที่ฟังได้ ถือเป็น การตีความ (Auding) ของการฟังในระดับสูง ส่วนการฟังระดับรองลงมาเป็น การฟัง (Listening) ที่ผู้ฟังสามารถบอกและจำแนกเสียงที่ได้ยิน และการฟังระดับต่ำสุด เป็นการได้ยิน (Hearing) จากการที่ผู้ฟังสามารถรับเสียงต่าง ๆ ได้

สรุปได้ว่าการฟัง หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจประโยคใดประโยคหนึ่งที่สัมพันธ์กับประโยคอื่น ๆ ที่ได้ยิน แล้วสร้างความสำคัญหรือความหมายขึ้นมา การฟังมีหลายระดับ และจะมีประสิทธิภาพเมื่อผู้ฟังมีความตั้งใจ สนใจ และรู้จักวินิจฉัยข้อมูลที่ได้รับมาด้วย

2. การพัฒนาความสามารถในการฟัง

การพัฒนาความสามารถในการฟังของคนเราสามารถพัฒนาได้ โดยมีนักการศึกษาหลายคน ได้กล่าวถึงการพัฒนาความสามารถในการฟัง ดังนี้

แครชเชน และเทอร์เรล (Krashen and Terrell. 1983 : 21- 35) กล่าวว่า การฟังที่มีความหมายโดยผ่านปัจจัยป้อน จะส่งผลให้เกิดความสามารถในการพูด ซึ่งอาจต้องใช้ โสตทัศนูปกรณ์ หรือสื่อการเรียนช่วยและต้องมีการซ้ำย้ำทวน ตลอดจนให้เวลาในการเก็บข้อมูลอย่างเพียงพอในการสื่อความ การฟังออกมาเป็นคำพูดนั้น เมื่อผ่านจากการสื่อด้วยภาษากาย ภาษา

ทำทางแล้ว ผู้ฟังจะค่อยๆ ลี้อออกมาเป็นคำพูดสั้นๆ หรือวลีก่อน แล้วจึงพัฒนาเป็นประโยค จากประโยคสั้นไปสู่ประโยคยาวและประโยคที่ซับซ้อนขึ้น

วาเล็ต และดิสสิค (Valette and Disick.1972 : 141 –142) กล่าวว่า ความสามารถในการฟังภาษาต่างประเทศ แบ่งได้เป็น 5 ระดับ ดังนี้

(1) ระดับทักษะกลไก (Mechanical Skill) เป็นพฤติกรรมในระดับการรับรู้ ผู้ฟังแยกความแตกต่างระหว่างภาษาแม่กับภาษาต่างประเทศ จากเสียงที่ได้ยินโดยไม่ต้องเข้าใจความหมาย

(2) ระดับความรู้ (Knowledge) เป็นระดับที่ผู้ฟังเข้าใจความหมายของคำหรือประโยคที่เคยได้ยินมาแล้ว ปฏิบัติตามคำสั่งที่คุ้นเคย จับคู่ประโยคหรือคำพูดที่ได้ยินกับรูปภาพได้ หรือเลือกประโยคที่หนึ่งที่มีความหมายเหมือนกับภาษาต่างประเทศได้

(3) ระดับถ่ายโอน (Transfer) เป็นระดับที่ผู้ฟังเข้าใจประโยคที่แต่งใหม่โดยใช้ศัพท์และไวยากรณ์ที่เรียนมาแล้ว ตอบคำถามได้ เลือกคำหรือข้อความที่เหมาะสมเพื่อตอบคำถามหรือข้อความในประโยคได้ และส่งข้อความยาว ๆ ได้

(4) ระดับสื่อสาร (Communication) เป็นระดับที่ผู้ฟังเข้าใจคำสั่ง คำแนะนำ และคำอธิบายเป็นภาษาต่างประเทศได้ เข้าใจความหมายของคำศัพท์ ใหม่โดยการคาดคะเนจากความรู้เดิม นอกจากนี้สามารถสื่อความกับเจ้าของภาษาได้ด้วยพฤติกรรมขั้นสูงสุด คือสามารถแก้ไขคำพูดของเจ้าของภาษาจากบทละคร ภาพยนตร์ เป็นต้น

(5) ระดับวิพากษ์วิจารณ์ (Criticism) เป็นการฟังที่สามารถวิเคราะห์ภาษาที่ได้ยินว่าเป็นภาษาของชนชาติใด ใช้ในถิ่นใด รวมทั้งเข้าใจความหมายตรง และความหมายแฝง เข้าใจความแตกต่างของอารมณ์ และน้ำเสียงของผู้พูดได้

พอลสตัน และคนอื่นๆ (Paulston and others. 1976 : 131 – 132 อ้างถึงใน สุมิตรา อังวัฒนกุล. 2540 : 159 – 160) กล่าวว่า การฝึกทักษะการฟังมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- (1) กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน และให้ผู้เรียนรู้จุดมุ่งหมายของการฝึกทักษะการฟัง
- (2) ให้ผู้เรียนฟังข้อความที่เตรียมไว้ ด้วยอัตราความเร็วปกติ
- (3) ให้ผู้เรียนทำงานที่มอบหมายหลังจากการฟัง
- (4) ให้คำติชมงานที่ทำ

รีเวอร์ส (Rivers. 1970 : 158 อ้างถึงในสนทยาพรชัย ยาท่วม. 2538 :35) กล่าวว่า ทักษะการฟัง แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้ คือ

(1) ระดับคุ้นเคยหรือระดับการรับรู้ (Reception Level) เกี่ยวกับการแยกแยะ (Identification) วลี โครงสร้าง ลำดับเวลา คำที่เป็นเหตุผลและคำขยายของวลีที่ซ้ำซ้อน

(2) ระดับการเลือก (Selection Level) ฟังเพียงจับใจความสำคัญของสิ่งที่ได้ยิน รู้ถึงจุดมุ่งหมายของผู้พูด

แอนเดอร์สัน และลินช์ (Anderson and Lynch. 1988 : 47-60) กล่าวว่า การฟังต้องอาศัยการฝึกฝนจากการสอนที่วางขั้นตอนไว้เป็นอย่างดี ซึ่งต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่

(1) ประเภทของตัวป้อน ได้แก่ ลักษณะภาษาที่รับฟัง ความยากง่ายของคำป้อนทางภาษา การจัดลำดับข้อมูลความคุ้นเคยกับหัวเรื่องที่ฟัง ความชัดเจนของข้อมูล ตลอดจนความซับซ้อนของเนื้อหา เป็นต้น

(2) ความเข้าใจในการฟังจากบริบท ขึ้นอยู่กับปริมาณของข้อมูลและเวลาที่ใช้ในการฟัง ถ้าผู้ฟังผ่านกิจกรรมการฟังที่เหมาะสม มีความเข้าใจ จุดมุ่งหมายของการฟังชัดเจน ย่อมทำให้การรับข้อมูลเป็นขั้นตอนมากขึ้น ผู้ฟังไม่เน้นความจำมากเกินไป การใช้สื่อที่มองเห็นจะช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจ หรือตีความของสิ่งที่ฟังได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

(3) ประเภทของกิจกรรม กิจกรรมที่ต่างกันทำให้ผู้ฟังได้รับสิ่งที่ฟังซับซ้อนต่างกัน ดังนั้นการจัดกิจกรรมจึงควรจัดให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน

โรสต์ (Rost. 1991 : 7-8) กล่าวว่า การพัฒนาความสามารถในการฟังนั้น ควรจัดกิจกรรมให้มีการปฏิสัมพันธ์ เน้นให้รู้ความหมายที่ถูกต้องในเนื้อหาสำคัญและใหม่ ๆ ของภาษา และการทำงานจากกิจกรรมที่สามารถเข้าใจได้ โดยที่ผู้สอนสามารถช่วยพัฒนาการฟังของผู้เรียนได้ด้วยข้อเสนอแนะ ดังนี้

(1) สนทนากับผู้เรียนเป็นภาษาอังกฤษ

(2) ใช้ภาษาอังกฤษในชั้นเรียน

(3) แนะนำให้ผู้เรียนรู้จักฟังภาษาอังกฤษจากสื่ออื่น

(4) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีอิสระในการฟังภาษาอังกฤษด้วยตนเองนอกจากใน

ชั่วโมงเรียน

สรุปได้ว่า ในการพัฒนาการฟังของผู้เรียนให้สูงขึ้นนั้น ผู้สอนต้องจัดกิจกรรมให้มีการปฏิสัมพันธ์ มีความเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน โดยกำหนดจุดมุ่งหมายของการฟังที่ชัดเจน และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับฟังภาษาอังกฤษจากสื่อประกอบอื่นๆ ที่หลากหลาย ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการฟังในระดับสูงต่อไป

3. การประเมินผลการฟัง

ในการสอนและการฝึกใช้ภาษาในการฟังนั้น ผู้สอนจะต้องทราบว่าผู้เรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยใช้การประเมินผลการฟัง ซึ่งนักการศึกษาหลายคนได้เสนอเครื่องมือในการประเมินผลการฟังไว้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ฮับบาร์ด (Hubbard. 1983 : 263 – 265 อ้างถึงในชัยยา เปรมภักดิ์. 2543 : 15 -16)

อธิบายว่า การทดสอบการฟังภาษาอังกฤษ จำแนกออกเป็น 2 ชนิด ดังนี้

(1) การทดสอบการฟังที่แท้จริง (Pure listening Test) เป็นการทดสอบการฟังและการจำแนกเสียงของคำที่ได้ยิน เช่น

- 1) การทดสอบจำแนกเสียงโดยใช้การเทียบเสียง
- 2) การทดสอบจำแนกเสียงโดยวัดการฟังเสียงเน้นหนัก ในคำและประโยค
- 3) การทดสอบการฟังระดับเสียงสูงต่ำในประโยค

(2) การทดสอบความเข้าใจในการฟัง (Listening Comprehension Test) เป็นการทดสอบความเข้าใจในสิ่งที่ฟัง เช่น ฟังเสียงแล้วตอบคำถาม เป็นต้น

แอลเดอร์สันและนอร์ท (Alderson and North. 1991 อ้างถึงใน อัจฉรา วงศ์โสธร. 2544 :3) อธิบายว่า การทดสอบทางภาษาปัจจุบัน เน้นการสร้างแบบทดสอบทักษะสัมพันธ์ (Integrative – skill Test) หรือทักษะรวม (Global Test) เช่น สอบการฟัง – พูดพร้อมกัน การอ่าน - เขียนพร้อมกัน การสอบแบบโคลซ และ การสอบเขียนตามคำบอก โดยทักษะฟังต้องอาศัยความสามารถทางภาษาใน 3 ด้าน คือ

- (1) การฟังและแยกเสียง
- (2) ความเข้าใจส่วนประกอบเฉพาะต่าง ๆ ของข้อความ
- (3) ความเข้าใจเนื้อความที่ต่อเนื่องทั้งหมด

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532 :64- 68) อธิบายตัวอย่างการวัดและประเมินผลทักษะการฟัง ไว้ดังนี้

(1) ให้ตอบคำถาม ที่ผู้สอนถาม หรือฟังจากเทป ตอบคำถามแบบถูกผิดหรือมีตัวเลือกให้ตอบ

(2) ให้ฟังแล้วลำดับภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในงานเลี้ยง เพื่อลำดับการสนทนาที่เกิดขึ้น

(3) ให้ฟังบทสนทนาเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้า แล้วตอบคำถาม

(4) ใช้แบบทดสอบ โคลซ แบบเขียนหรือแบบปากเปล่า โดยให้ผู้เรียนฟังเรื่องจากผู้สอนหรือเทป แล้วเติมคำที่หายไปจากบทสนทนา ข้อความ หรือเรื่องเล่า

นอกจากนี้ สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ ได้เสนอแนวการตรวจให้คะแนนการวัดทักษะการฟัง ไว้ดังนี้

(1) ข้อสอบปรนัย แบบถูกผิด เต็มคำ และถามตอบให้คะแนน 0 เมื่อตอบผิดหรือไม่ตอบ ให้คะแนน 1 เมื่อตอบถูก

(2) การทดสอบที่แสดงออกทางกิริยาท่าทาง พิจารณาให้คะแนน ดังนี้

4 เมื่อฟังคำสั่งได้ถูกต้องเพียงครั้งเดียว

3 เมื่อฟังคำสั่งถูกต้องหลังการฟัง 2 ครั้ง

2 เมื่อฟังคำสั่งได้ไม่ถูกต้อง แต่แก้ไขได้เองไม่ต้องฟัง 2 ครั้ง

1 เมื่อฟังคำสั่งไม่ถูกต้อง แต่แก้ไขได้ โดยการฟังครั้งที่ 2

0 เมื่อฟังคำสั่งได้ไม่ถูกต้อง ทั้ง 2 ครั้ง

(3) การตรวจให้คะแนนข้อสอบโคลซ มี 2 วิธี

1) ให้คะแนนคำตอบที่ตรงตามคำที่ตัดไป (Exact Word)

2) ให้คะแนนคำที่ใกล้เคียง คือคำที่เป็นที่ยอมรับว่าไปด้วยกันได้ (Acceptable Answer) เป็นคำที่เหมาะสมไม่ทำให้ความหมายเปลี่ยนไป โดยปกติจะไม่หักคะแนนที่สะกดผิด ถ้าคำ ๆ นั้นพอจะไม่หักคะแนนที่สะกดผิด ถ้าคำ ๆ นั้นพอจะอ่านได้

อัจฉรา วงศ์โสธร (2538 : 130 -135) อธิบายว่า เกณฑ์การประเมินทักษะการฟังควรเป็นไปตามรูปแบบการฟัง เช่น ถ้าเป็นการฟังแบบตัวต่อตัวในการสนทนา ควรใช้เกณฑ์ที่กำหนดความสามารถในการจับใจความ การตีความ การสังเกตเกี่ยวกับกิริยาอาการ สีหน้าท่าทางของผู้พูด วัตถุประสงค์ของการพูด สัมพันธภาพระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง และลีลาภาษาที่ใช้ ถ้าเป็นการฟังที่ไม่ใช่แบบตัวต่อตัว เช่น การฟังวิทยุ โทรทัศน์ การบรรยาย ฯลฯ ก็ควรเพิ่มเกณฑ์การกำหนดความสามารถในการระบุประเภทของเนื้อความของการพูดว่าเป็นโวหารใด มีหน้าที่ภาษาและความสัมพันธ์ทางด้านประสบการณ์ของผู้พูดและผู้ฟังอย่างไร นอกจากนี้เกณฑ์การประเมินอาจเป็นไปตามเนื้อหาว่าเป็นภาษาทั่วไป หรือภาษาอังกฤษเฉพาะกิจ เช่นการฟังการบรรยายทางสาขาวิชาการ หรือการฟังด้านวิชาชีพ

สรุปได้ว่า การทดสอบการฟังนั้น มีวิธีการทดสอบได้หลายวิธี โดยเป็นการทดสอบการฟังเสียง ความเข้าใจในการฟัง แบบทดสอบที่นำมาใช้มีหลายแบบ และมีเกณฑ์การประเมินที่ตรงรูปแบบของการฟัง

แนวคิดเกี่ยวกับ การพูด

1. ความหมายของการพูด

นักการศึกษา ได้ให้ความหมายของการพูดที่มีความสำคัญ และจำเป็นต่อการสื่อสาร ในการปฏิสัมพันธ์ของผู้ฟังและผู้พูด ไว้ดังต่อไปนี้

ฟินอกเซียโร และบรัมฟิต (Finocchiaro and Brumfit, 1987 : 140) อธิบายว่า การพูด เป็นปฏิกริยาที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันระหว่างสิ่งที่จะพูด สถานการณ์ของการพูด การใช้ คำพูด กฎเกณฑ์ด้านไวยากรณ์ความหมายและวัฒนธรรมได้เหมาะสม รวมทั้งความไวต่อการรับรู้ การเปลี่ยนแปลงของคู่สนทนา ซึ่งเป็นปฏิกริยาที่สัมพันธ์กันทั้งทางด้านสมองและร่างกายซึ่งจะต้อง เกิดขึ้นอย่างทันทีและพร้อมกัน

ซิทโซปูลู (Tsitsopoulou, 1992 : 56) อธิบายว่า การพูดเป็นการออกเสียงแสดง ความรู้สึกเพื่อให้คนอื่นรู้และเข้าใจ

อัญชนา ราศรี (2538 : 13) อธิบายว่า การพูดหมายถึง การแลกเปลี่ยนข่าวสารต่างๆ ซึ่งแต่ละครั้งจะต้องประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป การพูดจะมีประสิทธิภาพได้นั้นผู้พูด จะต้องสามารถใช้สำเนียงและถ้อยคำที่มีความถูกต้อง อีกทั้งสามารถใช้พฤติกรรมที่ไม่ใช่คำพูด ให้สอดคล้องและเหมาะสมด้วย

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2540 : 167) อธิบายว่า การพูดเป็นการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกให้ผู้ฟังได้รับรู้และเข้าใจจุดมุ่งหมายของผู้พูด

สรุปได้ว่า การพูดเป็นการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ด้วยการใช้น้ำเสียง ภาษา กิริยา ท่าทาง ที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้อื่นรู้และเข้าใจได้

2. การพัฒนาความสามารถในการพูด

ความสามารถในการพูดของคนเรา ไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิดแต่จะพัฒนาไปตาม อายุและประสบการณ์ที่ได้รับ ความสามารถในการพัฒนาการพูดต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่อไปนี้

2.1 จุดมุ่งหมายในการพูด

การพูดเป็นการถ่ายทอด ความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นคำพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ โดยมีผู้ที่ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการพูดไว้ ดังนี้

แฮริส (Harris, 1974 : 81 – 82 อ้างถึงในชัยยา เปรมภักดิ์, 2543 : 18)

อธิบายว่า จุดมุ่งหมายหลักในการเรียนหรือฝึกทักษะการพูดภาษาที่สอง มุ่งหวังเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารโดยใช้ภาษาอย่างเป็นทางการ สามารถพูดเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ด้วยอัตราความเร็ว ความถูกต้อง และความคล่องแคล่วที่จะไม่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกอึดอัดหรือเบื่อหน่าย

2.2 องค์ประกอบของการพูด

การพูดติดต่อสื่อสารที่ดีนั้น ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบในแต่ละด้านที่มีความเกี่ยวข้องอันจะทำให้การพูดมีประสิทธิภาพ ซึ่งได้มีผู้ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของภาษาพูดไว้ ดังนี้

ออลเลอร์ (Oller. 1979 : 320- 326) อธิบายว่า องค์ประกอบของภาษาพูดมี 5 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 สำเนียง (Accent)

ด้านที่ 2 ไวยากรณ์ (Grammar)

ด้านที่ 3 คำศัพท์ (Vocabulary)

ด้านที่ 4 ความคล่องแคล่ว (Fluency)

ด้านที่ 5 ความสามารถเข้าใจคำพูดของผู้อื่น (Comprehension)

2.3 ขั้นตอนการพูด

ในการสอนพูดให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามธรรมชาติของวัยนั้น เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สอนต้องคำนึงถึงให้มาก และได้มีผู้ที่ได้เสนอขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

ไบร์น (Byrne. 1987 : 22 – 29) อธิบายถึง ขั้นตอนในการสอนพูดไว้ 3 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการให้ความรู้ ครูเป็นผู้เลือกเนื้อหาการสอน ผู้เรียนมีหน้าที่ฟังและทำความเข้าใจ

ขั้นที่ 2 ขั้นการฝึกฝน ครูแจกงานให้ผู้เรียนทุกคนได้ฝึกฝนการพูดให้มากที่สุด

ขั้นที่ 3 ขั้นการใช้ภาษาตามความต้องการ ครูทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำหรือให้คำปรึกษา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำความรู้ ความเข้าใจมาใช้อย่างอิสระ เพื่อตรวจสอบถึงความสามารถของผู้เรียนในการพูดตามสถานการณ์ต่าง ๆ

2.4 วิธีพัฒนาการพูด

การพัฒนาการพูด จะเกิดขึ้นจากการที่ได้รับปัจจัยป้อนที่มีความหมาย โดยที่ผู้สอนต้องคำนึงถึงความเข้าใจในการฟังว่าเป็นสิ่งจำเป็นอันดับแรกต่อที่มีต่อความสามารถในการพูด ซึ่งมีนักการศึกษาหลายคนได้กล่าวไว้ ดังต่อไปนี้

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2531 : 77) อธิบายว่า สิ่งสำคัญในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกพูดนั้น ควรพูดในสิ่งที่ผู้เรียนได้ฟังมาก่อน การฝึกพูดหลังจากได้ประสบการณ์ในการฟังมากพอ จะทำให้ผู้เรียนพูดได้อย่างมั่นใจและเป็นธรรมชาติ ผู้สอนควรจัดกิจกรรมให้

ผู้เรียนได้มีโอกาสพูดตามอย่าง หรือพูดอย่างอิสระ และควรสนับสนุนให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นของตนเป็นภาษาต่างประเทศ

ผู้สอนมีหน้าที่ในการช่วยผู้เรียนพัฒนาการพูด 2 ประการ ได้แก่

- (1) ผู้สอนจะเป็นผู้ตัดสิน และแก้ไขข้อบกพร่องในการใช้ภาษาของผู้เรียน
- (2) ผู้สอนจะทำหน้าที่ในการสนับสนุนและทบทวนการพูดของผู้เรียน และมี

ส่วนร่วมในการพูดของผู้เรียนเสมอ

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532 : 54 - 55) อธิบายว่า สิ่งที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงเกี่ยวกับการสอนทักษะฟัง-พูด มีดังนี้

(1) ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ในด้านการออกเสียง การเลือกความหมายและกฎไวยากรณ์ของภาษาและสามารถนำสิ่งที่เรียนไปใช้ในสถานการณ์จริง กล่าวคือ ผู้เรียนจะต้องมีทักษะทางภาษาและมีทักษะทางการสื่อสาร

(2) ผู้สอนควรเลือกเนื้อหาที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น ควรเน้นบทสนทนาที่ไม่เป็นทางการก่อนบทสนทนาที่เป็นทางการ ควรเป็นตัวอย่างของการใช้ภาษาจริง ๆ ในชีวิตประจำวัน โดยสามารถชี้ให้เห็นกฎการพูดได้ คือรู้จักว่าบทสนทนานี้ใครพูดกับใคร พูดเรื่องอะไร ที่ไหน อย่างไร

(3) บรรยากาศในการสอนทักษะฟัง-พูด ควรเป็นบรรยากาศที่ไม่เครียด ผู้เรียนมีความสบายใจและไม่กระดากอายที่จะพูด

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการพัฒนาความสามารถในการพูด เป็นการมุ่งให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการสื่อสาร โดยประกอบด้วยองค์ประกอบด้านสำเนียง ไวยากรณ์ คำศัพท์ ความคล่องแคล่ว และความสามารถเข้าใจคำพูดของผู้อื่น ผู้สอนควรเป็นผู้ให้คำแนะนำและจัดขั้นตอนการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน รวมทั้งการสร้างบรรยากาศที่ดีในการพูดอย่างมั่นใจและเป็นธรรมชาติ

3. การประเมินผลการพูด

ในการประเมินผลการพูดเพื่อตรวจสอบว่าผู้พูด พูดได้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ผู้ฟังต้องการทราบนั้น มีวิธีการ ดังต่อไปนี้

3.1 วิธีประเมินผลการพูด

การทดสอบว่าผู้พูดมีความสามารถในการพูดหรือไม่ ต้องมีการประเมินผลการพูดในขณะที่สอน เป็นโดยมีนักการศึกษาหลายคนที่ให้คำอธิบายถึงรายละเอียดในการประเมินผลการพูด ดังนี้

ฮีตัน (Heaton. 1990 : 61 – 119 อ้างถึงในสุกัญญา ศิลประสาท. 2544 : 19-20) อธิบายว่า การประเมินผลการพูด สามารถทำได้หลายวิธี ได้แก่

- (1) การเล่าเรื่อง หลังจากให้นักเรียนได้อ่านเรื่องที่กำหนดให้ในใจ แล้วให้นักเรียนเล่าเรื่องที่ได้อ่านให้ครูฟัง
- (2) การบรรยายภาพ จัดลำดับภาพ ยกคำพูดของคนในภาพ บอกเส้นทางตามแผนที่
- (3) การสัมภาษณ์ เป็นการทดสอบการฟัง – พูดที่ดีมากที่สุดแบบหนึ่ง เนื่องจากผู้เรียนจะอยู่ในสถานการณ์ที่เป็นจริง ผู้สัมภาษณ์จะต้องทำให้ผู้เรียนรู้สึกสบายใจ ในระหว่างการสนทนา เช่น การถามคำถาม ควรเลือกคำถามที่นำไปสู่คำตอบที่น่าสนใจ การให้คะแนนควรให้หลังจากผู้เรียนออกจากห้องสอบไปแล้ว การสัมภาษณ์เป็นคู่ จะเป็นการลดความเครียดของผู้เรียนลงได้ และผู้สัมภาษณ์จะได้ฟังการสนทนาของผู้เรียนที่ระดับภาษาไม่แตกต่างกันมากนัก
- (4) การทดสอบโดยใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษา เช่น การบันทึกคำถามต่าง ๆ การกำหนดบทสนทนาซึ่งเป็นสถานการณ์จริงลงในแถบบันทึกเสียง ผู้เรียนสามารถถาม และตอบตามที่ได้ยินจากแถบบันทึกเสียง

นอกจากนี้ยังมีวิธีประเมินผลความสามารถในการพูดด้วยปากเปล่า จากแบบทดสอบวัดทักษะพูด ชนิดปากเปล่าตามแบบ Ilyin Oral Interview and the Upshur Oral Communication Test (Oller. 1979 ; 314 – 320) เป็นแบบทดสอบที่ใช้คำถามเฉพาะเจาะจง และมีความชัดเจนในการให้คะแนน การทดสอบอาจใช้รูปภาพ หรือสถานการณ์จริงก็ได้ ซึ่งผู้ทำการทดสอบจะต้องมีเกณฑ์การให้คะแนนที่แน่นอนและมีคุณภาพโดยใช้แบบฟอร์มช่วยเพื่อให้คะแนนยุติธรรมและน่าเชื่อถือ

3.2 องค์ประกอบในการประเมินผลการพูด

การพูดเป็นการสื่อสารที่อาศัยท่วงที วาจา ความชัดเจน ชัดคำ น้ำเสียง ประกอบกับการใช้ภาษา โดยมีผู้ที่ได้กล่าวถึงไว้ ดังนี้

อัจฉรา วงศ์โสธร (2538 : 79 – 80) อธิบายว่า การประเมินความสามารถในการใช้ทักษะพูด ควรคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่

- (1) การออกเสียงว่าชัดเจนหรือไม่เพียงใด การลงเสียงหนักเบา การใช้เสียงขึ้นลง การเว้นจังหวะในการพูด
- (2) ท่วงที สีหน้า การสบตากับผู้ฟังว่าสอดคล้องและเหมาะสมกับการแสดงออกทางการพูดและสามารถใช้อย่างได้ผลหรือไม่
- (3) โครงสร้างประโยค ศัพท์ สำนวนที่ใช้ว่าเหมาะสมและได้ความหมายหรือไม่

- (4) ใจความสำคัญของการพูด
- (5) รายละเอียดสนับสนุนหรือโต้แย้งพร้อมทั้งการให้เหตุผล
- (6) การสรุปประเด็นหรือการขมวดท้ายคำพูด
- (7) การรักษาสัมพันธภาพกับผู้พูด โดยการใช้ปฏิสัมพันธ์ทางภาษาที่เหมาะสม

3.3 การให้คะแนนความสามารถในการพูด

การตรวจสอบให้คะแนนความสามารถในการพูด มีหลายวิธี ผู้สอนอาจเลือกใช้ให้ตรงตามจุดประสงค์และความเหมาะสม โดยมีผู้ที่ให้คำอธิบายไว้ ดังต่อไปนี้

ฮิลด์คอน (Hilsdon. 1991 : 190–191 อ้างถึงใน สุกัญญา ศิลประสาท. 2544 : 13) อธิบายว่า วิธีการให้คะแนนความสามารถในการพูดว่า ควรให้ผู้ให้คะแนน 2 คน จากนั้นนำคะแนนมารวมกัน การให้คะแนนแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 (ดีเยี่ยม) หมายถึง สามารถสนทนาได้คล่องพูดผิดหลักไวยากรณ์เพียงเล็กน้อย

ระดับ 4 (ดีมาก) หมายถึง สามารถสนทนาได้คล่อง แม้ว่าจะพูดผิดหลักไวยากรณ์ก็ตาม

ระดับ 3 (พอใช้) หมายถึง สามารถสนทนาได้ดีพอสมควร แต่มีความยุ่งยากในการพูดบ่อยครั้ง

ระดับ 2 (ผ่าน) หมายถึง สนทนาได้แต่ไม่คล่อง

ระดับ 1 (อ่อนมาก) หมายถึง ไม่สามารถสนทนาให้เข้าใจได้

ระดับ 0 (ใช้ไม่ได้) หมายถึง ไม่สามารถสื่อสารได้เลย

คลาก (Clark. 1972 : 93 อ้างถึงใน อัจฉรา วงศ์โสธร. 2544 : 256) ได้พัฒนาระบบการให้คะแนนความสามารถทางการพูด เป็น 4 ด้าน ๆ ละ 4 ระดับ โดยในแต่ละระดับมีคะแนนเต็ม 4 คะแนน ตามรายละเอียด ดังนี้

(1) การออกเสียง (Pronunciation)

ให้ 1 คะแนน เมื่อผู้พูดไม่สามารถออกเสียงให้เป็นที่เข้าใจได้

ให้ 2 คะแนน เมื่อผู้พูดออกเสียงผิดมากจนผู้ฟังฟังแล้วไม่ค่อยเข้าใจ

ให้ 3 คะแนน เมื่อผู้พูดออกเสียงผิดเป็นบางครั้ง แต่ก็สามารถเข้าใจได้เป็นส่วนใหญ่

ให้ 4 คะแนน เมื่อผู้พูดออกเสียงได้ถูกต้องและสามารถพูดให้เป็นที่เข้าใจได้

ตลอด

(2) คำศัพท์ (Vocabulary)

ให้ 1 คะแนน เมื่อผู้พูดใช้คำศัพท์ผิดและพูดโต้ตอบสื่อสารไม่ได้

ให้ 2 คะแนน เมื่อผู้พูดใช้คำศัพท์ผิดมากและผิดบ่อยจนทำให้ยากแก่การเข้าใจ

ให้ 3 คะแนน เมื่อผู้พูดใช้คำศัพท์ผิดเป็นบางครั้ง แต่ก็สามารถสื่อความหมายได้เป็นส่วนใหญ่

ให้ 4 คะแนน เมื่อผู้พูดใช้คำศัพท์ได้ถูกต้องเหมาะสมในทุกสถานการณ์

(3) โครงสร้าง (Structure)

ให้ 1 คะแนน เมื่อผู้พูดใช้ไวยากรณ์ผิดจนไม่สามารถสื่อสารได้

ให้ 2 คะแนน เมื่อผู้พูดใช้ไวยากรณ์เบื้องต้นผิดแต่ก็มีวลีบางส่วนถูกต้องบ้าง

ให้ 3 คะแนน เมื่อผู้พูดใช้โครงสร้างไวยากรณ์โดยทั่วไปถูกต้อง และมีข้อผิดพลาดเพียงเล็กน้อย

ให้ 4 คะแนน เมื่อผู้พูดสามารถใช้โครงสร้างไวยากรณ์ และประโยคได้ถูกต้องเหมาะสม

(4) ความคล่องแคล่ว (Fluency)

ให้ 1 คะแนน เมื่อผู้พูด พูดแล้วต้องหยุดนาน ๆ พูดไม่จบประโยค หรือโต้ตอบไม่ได้

ให้ 2 คะแนน เมื่อผู้พูด พูดตะกุกตะกักขาดเป็นห้วง ๆ จนต้องพยายามพูดเริ่มต้นประโยคใหม่บ่อยครั้ง

ให้ 3 คะแนน เมื่อผู้พูด พูดได้อย่างต่อเนื่องเป็นปกติ แต่มีตะกุกตะกักบ้างเป็นบางครั้ง

ให้ 4 คะแนน เมื่อผู้พูดสามารถสนทนาได้อย่างเป็นธรรมชาติและมีการพูดเว้นช่วง เช่นเดียวกับเจ้าของภาษา

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532 : 40) อธิบายว่า การพูดภาษาอังกฤษ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้

(1) ความคล่องแคล่ว (Fluency) หมายถึง ความราบรื่น ความต่อเนื่อง และความ เป็นธรรมชาติในการพูด พิจารณาให้คะแนนจากน้อยไปหามาก ดังนี้

1 คะแนน พูดตะกุกตะกักและไม่ปะติดปะต่อกัน จนไม่สามารถสนทนา กันได้

2 คะแนน พูดซ้ำมากและไม่สม่ำเสมอ ยกเว้นประโยคสั้น ๆ หรือ ประโยคที่ใช้กันอยู่เป็นประจำ

3 คะแนน มีความลึกลับน้อย และพูดตะกุกตะกัก บางประโยคไม่สมบูรณ์

4 คะแนน มีความลึกลับในการพูดบางครั้งบางคราว มีตะกุกตะกักบ้าง เพราะพูดประโยคใหม่และต้องจัดเรียงคำ

5 คะแนน พูดได้อย่างสบายและราบรื่น แต่ยังรู้ว่าไม่ใช่เจ้าของภาษา เมื่อพิจารณาจากความเร็วและความสม่ำเสมอของการพูด

6 คะแนน พูดได้ทุกหัวเรื่องอย่างสบายและราบรื่นเหมือนเจ้าของภาษา

(2) ความเข้าใจ (Comprehensibility) หมายถึง ความสามารถที่จะพูดให้ผู้อื่นเข้าใจในสิ่งที่ตนพูด พิจารณาให้คะแนนจากน้อยไปหามาก ดังนี้

1 คะแนน ไม่สามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้พูดพูดเลย

2 คะแนน เข้าใจเพียงเล็กน้อยที่เป็นส่วนย่อย ๆ หรือคำเดียว ๆ

3 คะแนน เข้าใจบางกลุ่มคำและบางวลี

4 คะแนน เข้าใจเอกัตประโยค (Simple Sentences) สั้น ๆ

5 คะแนน เข้าใจคำพูดที่ผู้เรียนพูดเป็นส่วนใหญ่

6 คะแนน เข้าใจคำพูดที่ผู้เรียนพูดทั้งหมด

(3) ปริมาณของข้อมูลที่สามารถสื่อสารได้ (Amount of Communication) หมายถึง ปริมาณของข้อความ หรือข้อมูลที่สามารถพูดให้ผู้ฟังเข้าใจพิจารณาให้คะแนนจากน้อยไปหามาก ดังนี้

1 คะแนน ผู้เรียนมิได้นำข้อความที่เกี่ยวข้องมาพูดเลย

2 คะแนน ผู้เรียนนำข้อความที่เกี่ยวข้องมาพูดน้อยมาก

3 คะแนน ผู้เรียนนำข้อความที่เกี่ยวข้องมาพูดบ้าง

4 คะแนน ผู้เรียนนำข้อความที่เกี่ยวข้องมาพูดพอสมควร

5 คะแนน ผู้เรียนนำข้อความที่เกี่ยวข้องมาพูดเป็นส่วนใหญ่

6 คะแนน ผู้เรียนนำข้อความที่เกี่ยวข้องมาพูดทั้งหมด

(4) คุณภาพของข้อความที่นำมาสื่อสาร (Quality of Communication) หมายถึง ความถูกต้องของภาษาที่พูดออกไป พิจารณาให้คะแนนจากน้อยไปหามาก ดังนี้

1 คะแนน คำพูดที่ผู้เรียนพูดไม่ถูกต้องเลย

2 คะแนน มีคำพูดที่ถูกต้องตามโครงสร้างน้อยมาก

3 คะแนน มีคำพูดที่ถูกต้องบ้าง แต่ยังมีปัญหาด้านโครงสร้างทางภาษาอยู่มาก

4 คะแนน มีคำพูดที่ถูกต้องมาก แต่ยังมีปัญหาด้านโครงสร้างทางภาษาอยู่มาก

5 คะแนน คำพูดถูกต้องเป็นส่วนมากและมีปัญหาด้านโครงสร้างน้อยมาก

6 คะแนน คำพูดถูกต้องทั้งหมด

(5) ความพยายามในการสื่อสาร (Effort to Communication) หมายถึง ความพยายามที่จะให้ผู้ฟังเข้าใจในสิ่งที่ตนพูด โดยใช้คำพูดและไม่ใช้คำพูดเพื่อสื่อสารพิจารณาให้คะแนนจากน้อยไปหามาก ดังนี้

1 คะแนน ผู้เรียนหยุดเงียบเป็นเวลานาน โดยไม่ใช้ความพยายามพูดให้จบความ

2 คะแนน ผู้เรียนพยายามที่จะสื่อสารน้อยมาก และยังขาดความกระตือรือร้น

3 คะแนน ผู้เรียนพยายามที่จะสื่อสารบ้าง แต่ยังไม่แสดงความไม่สนใจ

4 คะแนน ผู้เรียนพยายามที่จะสื่อสาร แต่ไม่รู้จักใช้ท่าทางหรือสีหน้า

5 คะแนน ผู้เรียนพยายามที่จะสื่อสารอย่างแท้จริง และรู้จักใช้ท่าทางช่วย

6 คะแนน ผู้เรียนพยายามเป็นพิเศษที่จะสื่อสาร โดยใช้ทั้งภาษาพูดและท่าทางเพื่อการแสดงออก

(6) สำเนียง พิจารณาให้คะแนนจากน้อยไปหามาก ดังนี้

1 คะแนน ออกเสียงผิด ๆ จนผู้ฟังไม่สามารถเข้าใจได้บ่อยครั้ง

2 คะแนน ออกเสียงผิดมากบ่อยครั้ง และลงเสียงหนักผิดที่ทำให้เข้าใจยาก ต้องพูดซ้ำบ่อย ๆ ผู้ฟังจึงจะเข้าใจ

3 คะแนน สำเนียงยังเป็นไทย ทำให้ต้องตั้งใจฟังและการออกเสียงผิดบางคำทำให้เข้าใจผิดด้านไวยากรณ์และคำศัพท์

4 คะแนน สำเนียงยังเป็นไทยอยู่บ้าง และออกเสียงผิดบ้างครั้งแต่ก็ยังสามารถเข้าใจได้

5 คะแนน ออกเสียงไม่ผิดเด่นชัด แต่ยังไม่เหมือนเจ้าของภาษา

6 คะแนน ออกเสียงเหมือนเจ้าของภาษา ไม่มีสำเนียงไทยเลย

สำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินผลการพูดไว้ในคู่มือการสร้างเครื่องมือภาคปฏิบัติภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา

(พนอ สวนแก้ว, 2541 : 58 – 60) โดยแบ่งการประเมินเป็น 5 ด้าน ด้านละ 6 ระดับดังนี้

1. ด้านสำเนียงการออกเสียง (คะแนนเต็ม 5 คะแนน)

ระดับความสามารถในการพูด	ความหมาย
F หรือ 0 คะแนน	ออกเสียงผิดทั้งหมด
E หรือ 1 คะแนน	ออกเสียงผิดบ่อยมาก
D หรือ 2 คะแนน	มีสำเนียงภาษาแม่ปะปน ทำให้ผู้สนทนาเข้าใจยาก
C หรือ 3 คะแนน	มีสำเนียงภาษาแม่ปะปนและมีการออกเสียงผิดเป็นบางครั้ง
B หรือ 4 คะแนน	ออกเสียงได้ถูกต้องเกือบทั้งหมด
A หรือ 5 คะแนน	ออกเสียงได้เช่นเดียวกับเจ้าของภาษาและไม่มีสำเนียงภาษาแม่ปะปนเลย

1. ด้านความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ (คะแนนเต็ม 25 คะแนน)

ระดับความสามารถในการพูด	ความหมาย
F หรือ 5 คะแนน	ใช้ไวยากรณ์เกือบผิดทั้งหมด
E หรือ 9 คะแนน	ใช้ไวยากรณ์ผิดมาก
D หรือ 13 คะแนน	ใช้ไวยากรณ์ผิดบ่อยครั้ง
C หรือ 17 คะแนน	ใช้ไวยากรณ์ผิดพลาดบ้างแต่มิได้ให้ความหมายของประโยคผิดไป
B หรือ 21 คะแนน	ใช้ไวยากรณ์ผิดพลาดเพียงเล็กน้อย
A หรือ 25 คะแนน	ใช้ไวยากรณ์ถูกต้อง

2. ด้านคำศัพท์ จำนวน (คะแนนเต็ม 25 คะแนน)

ระดับความสามารถในการพูด	ความหมาย
F หรือ 5 คะแนน	ใช้คำศัพท์จำนวนผิดเกือบทั้งหมด
E หรือ 9 คะแนน	ใช้คำศัพท์ผิดเป็นบางส่วน
D หรือ 13 คะแนน	ใช้คำศัพท์ผิดบ้างและเลือกใช้คำไม่เหมาะสม
C หรือ 17 คะแนน	ใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่สนทนาได้ดี
B หรือ 21 คะแนน	ใช้คำศัพท์ได้ถูกต้องเหมาะสมตามสถานการณ์

A หรือ 25 คะแนน ใช้คำศัพท์ถูกต้องชัดเจนเทียบเท่าเจ้าของภาษา

4. ด้านความคล่องแคล่วในการสนทนา (คะแนนเต็ม 15 คะแนน)

ระดับความสามารถในการพูด	ความหมาย
F หรือ 5 คะแนน	เว้นระยะพูดนานไม่สามารถสนทนาต่อไปได้
E หรือ 7 คะแนน	พูดซ้ำๆแม้ว่าจะเป็นประโยคสั้น ๆ
D หรือ 9 คะแนน	หยุดเว้นระยะการพูดบ่อยและพูดไม่จบประโยค
C หรือ 11 คะแนน	เว้นระยะการพูดบ้างเพราะพยายามหาคำศัพท์ หรือประโยคคำพูดใหม่
B หรือ 13 คะแนน	พูดได้ค่อนข้างคล่อง
A หรือ 15 คะแนน	พูดได้อย่างคล่องแคล่วเช่นเดียวกับเจ้าของภาษา

5. ด้านความสามารถในการสื่อสาร (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)

ระดับความสามารถในการพูด	ความหมาย
F หรือ 5 คะแนน	ไม่สามารถพูดให้ผู้ฟังเข้าใจได้เลย
E หรือ 10 คะแนน	พูดให้ผู้ฟังเข้าใจเพียงเล็กน้อยเป็นคำ ๆ เป็นส่วน ๆ ไม่ต่อเนื่องครบถ้วน
D หรือ 15 คะแนน	พูดให้ผู้ฟังเข้าใจได้บ้างเพียงบางส่วน บางวลี
C หรือ 20 คะแนน	พูดให้ผู้ฟังเข้าใจโดยใช้ประโยคง่ายสั้น ๆ
B หรือ 25 คะแนน	พูดให้ผู้ฟังเข้าใจได้เป็นส่วนใหญ่เกือบทั้งหมด
A หรือ 30 คะแนน	พูดให้ผู้ฟังเข้าใจได้ทั้งหมด

สรุปผลประเมิน

กำหนดระดับคุณภาพของการสนทนาดังนี้

ดี	หมายถึง ได้คะแนนการพูดระหว่าง 80 – 100 คะแนน
ปานกลาง	หมายถึง ได้คะแนนการพูดระหว่าง 70 – 79 คะแนน
พอใช้	หมายถึง ได้คะแนนการพูดระหว่าง 50 – 69 คะแนน

ควรปรับปรุง หมายถึง ได้คะแนนการพูดต่ำกว่า 50 คะแนน

สรุปได้ว่า การประเมินผลการพูด สามารถทำได้หลายวิธี ได้แก่ การเล่าเรื่อง การใช้ภาพ การสัมภาษณ์ หรือการใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษา โดยพิจารณาให้คะแนนจากองค์ประกอบในแต่ละด้าน คือ ความคล่องแคล่ว ความเข้าใจ ปริมาณของข้อมูลที่สามารถสื่อสารได้ คุณภาพของข้อความที่นำมาสื่อสาร ความพยายามในการสื่อสาร และสำเนียงในการพูด รวมทั้งคำนึงถึงการออกเสียง ความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ศัพท์ สำนวน ความสามารถในการสื่อสารและการใช้ปฏิสัมพันธ์ทางภาษาที่เหมาะสม

ความสัมพันธ์ระหว่างการฟัง-การพูด

การฟัง-การพูด เป็นสิ่งที่คู่กันอยู่เสมอเพราะการจะพูดกันให้เข้าใจได้ ก็ต่อเมื่อผู้ฟังเข้าใจในสิ่งที่ผู้พูด พูดออกมา การฟัง-การพูดจึงมีความสัมพันธ์กัน ดังนั้นการสอนภาษาที่ดี ควรเริ่มจากการฟัง-การพูด เพื่อใช้เป็นพื้นฐานไปสู่การอ่านและการเขียน ซึ่งมีผู้ที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ของการฟัง-การพูด ไว้ดังนี้

แอสเชอร์ (Asher, 1986 : 17) กล่าวว่า การฝึกฟังมาก ๆ ย่อมทำให้เกิดความชำนาญการออกเสียงและสำเนียงที่คืบหน้าขึ้นอยู่กับการฟังที่ชัดเจนและถูกต้องด้วย จะได้รับประสบการณ์แรกเริ่มในการเรียนภาษาที่ดี สามารถโต้ตอบได้อย่างถูกต้องและมีความเชื่อมั่นในการเรียนรู้ภาษา

แอนเดอร์สัน (Anderson, 1988 :15) กล่าวว่า การพูดเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการสื่อสาร และการรับสารที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้เรียนจึงต้องได้รับการพัฒนาทั้งการฟังและการพูดไปพร้อมๆกัน

รูบิน (Rubin, 1990 :52) กล่าวว่า เด็กเรียนรู้ภาษาจากบุคคลที่อยู่รอบตัว และสามารถเรียนรู้กฎเกณฑ์การใช้คำที่เข้าใจได้ และสร้างคำพูดขึ้น ดังนั้นการฟังเป็นทักษะที่สัมพันธ์กับการพัฒนาการพูด

ดิอาซ-ริโก (Diaz-Rico, 1995 : 91 อ้างถึงในชัยยา เปรมภักดี, 2543 : 24) กล่าวว่า การฟังและการพูดเพื่อการสื่อสารนั้นผู้เรียนสามารถเรียนรู้โดยเลียนแบบ กระทำซ้ำ หรือจำจากรูปแบบที่ได้ยิน จึงควรสอนการฟัง-การพูดไว้ด้วยกัน

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2531 : 83-84) กล่าวว่า ในการจัดกิจกรรมการฟังเพื่อนำไปต่อเนื่องกับกิจกรรมการพูดนั้น ผู้สอนต้องเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และความต้องการของผู้เรียน และใช้เวลาพอสมควรในการฝึกตามขั้นตอน จากการฝึกรูปประโยคง่ายๆ ก่อน เพราะผู้เรียนจะใช้ประสบการณ์จากการฟังมาใช้พูดหลังจากการฟังมาพอแล้ว

สรุปได้ว่า การฟังและการพูดมีบทบาทสำคัญในการเรียนการสอน การฝึกความเข้าใจในการฟังมีความสำคัญพอ ๆ กับความสามารถในการพูด ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่ดีและมีความเชื่อมั่นในการเรียนรู้ภาษาตามขั้นตอนที่ถูกต้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระ หรือ TPR

งานวิจัยในประเทศ

พัชรพิมล บุญรัมย์ (2538) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง กับการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคอนมดแดง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทางมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และนักเรียน

ที่เรียนโดยใช้การสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก

สนธยาพรพรณ์ ยาท่วม (2538) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการฟัง – พูดภาษาอังกฤษ และความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบ TPR ที่พัฒนาตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู ของนักเรียนโรงเรียนนารีวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบ TPR ที่พัฒนาตามแนวทฤษฎีอรรถฐานมีความสามารถในการฟัง- พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบ TPR ที่พัฒนาตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน มีความสามารถหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีความเชื่อมั่นในตนเองด้านการพูดภาษาอังกฤษสูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Naidnapa Leopasertkul (2001) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษของเด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยประยุกต์ใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง กรณีศึกษาโรงเรียนสอนคนตาบอด กรุงเทพฯ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับวิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่ได้รับวิธีสอนแบบดั้งเดิมจากครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และมีเพียงตัวแปร

เพศเท่านั้นเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง ซึ่งเป็นจำนวนนักเรียนหญิงมากกว่าจำนวนนักเรียนชาย

งานวิจัยต่างประเทศ

แอชเชอร์ และคนอื่น ๆ (Asher and others. 1974 อ้างถึงในพัชรพิมล บุญมัย. 2538 : 78) ได้ทำการทดลองสอนภาษาสเปนแก่นักศึกษาผู้ใหญ่ ใช้เวลาในทดลอง 3 ชั่วโมง ต่อ 1 สัปดาห์ ในเวลา 2 ภาคเรียน โดยใช้วิธีสอนด้วยประโยคคำสั่ง เมื่อผู้เรียนพร้อมที่จะพูดก็ให้พูด โดยใช้ประโยคคำสั่งเช่นเดียวกัน

เมื่อการสอนดำเนินไปได้ร้อยละ 20 ของเวลาเรียนทั้งหมด ปรากฏว่าผู้เรียนสามารถพูดภาษาสเปนกับผู้สอน และสามารถใช้ภาษาสเปนพูดกันเองในกลุ่มได้ ในการสอนครั้งนี้ไม่มีการสอนอ่านและเขียนเป็นระบบ แต่ผู้สอนใช้เวลาเพียงเล็กน้อยในตอนท้ายของชั่วโมงการสอนแต่ละครั้ง เขียนคำศัพท์และประโยคคำสั่งที่ได้เรียนมาแล้ว โดยไม่มีการแปลเป็นภาษาอังกฤษ ผู้เรียนต่างก็ลอกประโยคต่าง ๆ เหล่านั้นลงในสมุดของตน

เมื่อการสอนดำเนินไปได้ครึ่งหนึ่งของเวลาเรียนทั้งหมด (45 ชั่วโมง) พบว่าผู้เรียนเข้าใจคำพูดซึ่งเป็นประโยคคำสั่งได้ร้อยละ 70 สามารถพูดได้ร้อยละ 20 อ่านและเขียนได้ร้อยละ 10 และผลสำเร็จจากการฟังที่เรียนไปแล้ว 45 ชั่วโมงนั้น เท่ากับการเรียนด้วยวิธี Audio – lingual Method 75 – 100 ชั่วโมง และเมื่อเสร็จสิ้นการสอน 90 ชั่วโมง มีผลสำเร็จเท่ากับผู้ที่เรียนด้วยวิธี Audio – lingual Method ที่ใช้เวลาเรียน 150 ชั่วโมง

คานจิ (Khanji. 1983 : 1777- A) ได้ทดลองเปรียบเทียบการสอนภาษาแบบ TPR และวิธีปฏิสัมพันธ์ (Di Pictro's Strategic Interaction, SI) โดยสอนภาษาฝรั่งเศสให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเดลาแวร์ แบ่งกลุ่มทดลองออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกสอนด้วยการสอนแบบ TPR จำนวนผู้เรียน 24 คน กลุ่มที่ 2 สอนด้วยวิธีปฏิสัมพันธ์ จำนวนผู้เรียน 30 คน ใช้เวลาในการทดลอง 14 สัปดาห์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันเล็กน้อย

ฮาลี (Haley. 1987 : 3295-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการโต้ตอบทันที และการใช้ท่าทางในการโต้ตอบที่มีผลต่อความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ ทักษะคิด แรงจูงใจ และความสนใจของนักเรียนระดับปีที่ 1 ของสเปน โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาว่าผู้เรียนภาษาต่างประเทศจะประสบความสำเร็จในทักษะการพูดหรือไม่ เมื่อได้รับการสอนแบบใช้ท่าทางในการตอบสนอง (Total Physical Response) กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 178 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความสามารถสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่าการเรียนโดยให้นักเรียนลงมือกระทำเป็นวิธีการที่ได้ผลในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

ราเชด (Rashed, 1990 :732 - A) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการสอนภาษาอังกฤษด้วยการสอนแบบ TPR และ Audio – lingual Method ที่มีผลต่อการฟังเพื่อความเข้าใจและความคงทนในการเรียนรู้ ของนักเรียนที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ ในประเทศอียิปต์ ผู้เรียนเป็นนักเรียนชาย จำนวน 100 คน ในระดับเตรียมอุดมศึกษา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกสอนด้วยการสอนแบบ TPR กลุ่มที่สองสอนด้วยวิธีแบบ Audio – lingual Method พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบ TPR มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าและมีความคงทนในการเรียนรู้มากกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบ Audio – lingual Method

หวาง (Wang, 1991: 2090 - A) ได้ศึกษาผลการสอนแบบ TPR ในทักษะการฟังภาษาจีน เพื่อความเข้าใจอันเป็นพื้นฐานไปสู่ ทักษะการอ่าน และการเขียน แก่ผู้ที่ไม่เคยเรียนภาษาจีนมาก่อน โดยสอนนักเรียน 3 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นเด็กปฐมวัย จำนวน 19 คน กลุ่มที่ 2 เป็นนักเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 20 คน กลุ่มที่ 3 เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ จำนวน 7 คน ใช้เวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์

สอนแบบเดียวกันทั้ง 3 กลุ่ม คือ 2 ครั้งแรกของสัปดาห์เป็นการฟัง – พูด ส่วนครั้งที่ 3 ให้เรียนภาษาจากหนังสือแล้วทดสอบ เมื่อครบ 5 สัปดาห์ ได้ทดสอบความเข้าใจ การพูด คำศัพท์ การเขียนแบบทำทาง และการออกเสียง ผลการศึกษาพบว่า

- (1) วัยต่างกันมีทักษะในการเรียนรู้ภาษาที่ต่างกัน
- (2) เด็กเล็กสามารถตอบสนองคำสั่งที่เป็นคำพูดได้ดีกว่าเด็กโต
- (3) ความสามารถในการฟังเพื่อความเข้าใจของเด็กและผู้ใหญ่แตกต่างกันน้อยมาก
- (4) การพูดเริ่มขึ้นเมื่อได้ผ่านการฟังมากพอสมควร
- (5) เด็กเล็กต้องการบริบทในการพูดมากกว่า
- (6) ทักษะฟังเป็นการเตรียมพร้อมสำหรับทักษะอื่นต่อไป
- (7) ผู้เรียนทุกวัยต้องการความช่วยเหลือจากภาษาแม่
- (8) ผู้เรียนทุกวัยเรียนรู้การออกเสียงได้จากการฝึกฟัง
- (9) เด็กเล็กสามารถออกเสียงได้ชัดกว่า ในขณะที่เด็กโตและผู้ใหญ่สามารถพูดคำศัพท์และประโยคได้มากกว่า

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฟัง และการพูดภาษาอังกฤษ งานวิจัยในประเทศ

อัญชนา ราศรี (2538) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการฟัง - พูด ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านการท่องเที่ยว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชาตุพนม อำเภอชาตุพนม จังหวัดนครพนม ที่ได้รับการสอนตามหลักการจัดกิจกรรมเพื่อการสื่อสารของ คีธ จอห์นสัน และการสอนตามคู่มือครู พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามหลักการจัดกิจกรรมเพื่อการสื่อสารของ คีธ จอห์นสัน มีความสามารถด้านการฟัง - พูดภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียน ที่สอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ทันทิวา สุรวัตร์ (2540) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการฟัง - พูดและ แรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศรียานุสรณ์ อำเภอ เมือง จังหวัดจันทบุรี ที่ได้รับการสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารของคีธ จอห์นสัน กับวิธี สอนตามคู่มือครูพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารของคีธ จอห์นสัน มีความสามารถในการฟัง - พูดภาษาอังกฤษและแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียน ที่สอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พระมหาทองศักดิ์ ใจสบาย (2542) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการฟัง-พูด ภาษาอังกฤษและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ด้วยบทเรียนโมดูลตามแนวทฤษฎีของดิ คคินสันกับวิธีสอนตามคู่มือครู ของสามแฉกรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมหาวิทยาลัย ราชวิทยาลัย (ฝ่ายมัธยมศึกษา) อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า สามแฉกรที่ได้รับการ สอนโดยบทเรียน โมดูลตามแนวทฤษฎีของดิคคินสันมีความสามารถในการฟัง - พูด ภาษาอังกฤษ และความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่าสามแฉกรที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุรพันธ์ กุศลสง (2543) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการฟัง - พูด ภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีธรรมชาติประกอบกับการจัดกิจกรรม กลุ่มสัมพันธ์กับการสอนตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพระมารดา นิจจานูเคราะห์ เขตบางกระบือ กรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอน ตามแนวทฤษฎีธรรมชาติประกอบกับการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์มีความสามารถในการฟัง - พูด ภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุกัญญา ศิลประสาท (2544) ได้ทำการศึกษาผลการพัฒนาความสามารถด้าน การพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน มณีเสวตรอุปถัมภ์ อำเภอนาคี จังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2544 ซึ่งผลจากการศึกษา พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ มีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีพัฒนาการในด้านความรับผิดชอบ ช่วยเหลือ

กลุ่มจนประสบความสำเร็จ ความกล้าแสดงท่าทางประกอบคำพูดตามบทสนทนา และความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมได้สำเร็จในเวลาที่กำหนด

งานวิจัยต่างประเทศ

เอสโคลา (Escola.1980 : 1985-A) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของการได้รับการฝึกด้านสมรรถภาพในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารที่มีต่อการพัฒนาทักษะการฟัง – พูดของนักเรียนที่เรียนภาษาเยอรมันในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะการฟัง – พูด ของนักเรียนที่ได้รับการฝึกภาษาต่างกัน แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นสองกลุ่มคือ นักเรียนกลุ่มควบคุม 31 คน ซึ่งเรียนการฟัง – พูด โดยไม่ได้รับการฝึกฝนเรื่องสมรรถภาพในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และนักเรียนกลุ่มทดลอง 30 คน ซึ่งเรียนการฟัง – พูด โดยได้รับการฝึกฝนเรื่องสมรรถภาพในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เครื่องมือที่ใช้คือแผนการสอน 2 ชุด และข้อทดสอบภาษาเยอรมันในการฟัง -พูดของ Modern Association –Co- operative Foreign Language Test ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกด้านสมรรถภาพในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารมีคะแนนสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึก แสดงว่าการฝึกด้านสมรรถภาพในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้นมีส่วนทำให้การพัฒนาด้านการฟังและการพูดของนักเรียนดีขึ้น

อลัม (Alam. 1986 : 2060 –A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาถึงผลการทดลองสอน 3 รูปแบบที่มีต่อความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับแปดในประเทศสเปน กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชาย ซึ่งเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศมาเป็นเวลา 1 ปี มีอายุเฉลี่ยประมาณ 14 - 15 ปี จำนวน 4 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มเป็นนักเรียนต่างโรงเรียนกัน และใช้วิธีสอนที่แตกต่างกันดังนี้ กลุ่มที่ 1 ใช้วิธีการสอนแบบประเพณีนิยม กลุ่มที่ 2 ให้ท่องจำและฝึกรูปประโยค กลุ่มที่ 3 ให้แรงเสริม และกลุ่มที่ 4 ให้ท่องจำและฝึกรูปประโยค รวมทั้งให้แรงเสริม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ 2 , 3 , และ 4 มีความสามารถในการพูดเพิ่มขึ้น โดยที่กลุ่มที่ 4 มีความสามารถในการพูดเพิ่มขึ้นมากที่สุดหลังจากการทดลอง 6 สัปดาห์

แซงเลอร์ (Zuengler.1993) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมกิจกรรมการสนทนาภาษาอังกฤษที่มหาวิทยาลัยวิสคอนซิน- เมดิสัน ประเทศสหรัฐอเมริกา กลุ่มทดลองเป็นนักศึกษาชายที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ กับนักศึกษาชายที่ไม่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ รวม 45 คน โดยให้ฟังบทสนทนาซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิชาเอกของตนเอง ใช้หูฟังในห้องปฏิบัติการ 1 บทแล้วให้คนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ จับคู่กับคนที่ไม่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ 15 คู่ ส่วนอีก

15 คนที่เหลือ เป็นผู้สังเกตการณ์ จากนั้นให้นักเรียน 15 คู่เดิม ฟังบทสนทนาที่ 2 ด้วยกัน ในขณะที่ฟังบทสนทนาให้ทุกคนมีโอกาสพูดคุยกันให้มากที่สุด มีการหยุดเทปเพื่อความเข้าใจเป็นระยะ

เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงปฏิกิริยาตอบสนองว่า เข้าใจหรือไม่เข้าใจด้วยท่าทาง จนผู้พูดและผู้ฟังสื่อสารเข้าใจตรงกัน ผู้สอนใช้คำถามเพื่อให้คู่สนทนาได้มีโอกาสพูดคุยถึงเรื่องสิ่งอื่น ๆ ที่ขยายออกไปจากการฟังบทสนทนา หลังการเรียนปรากฏว่าผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างรวดเร็ว และผู้สังเกตการณ์ก็สามารถเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน เมื่อนำไปทดลองกับกลุ่มนักศึกษาหญิง และกลุ่มสหศึกษาก็ได้ผลดีเช่นเดียวกัน

แมคโดนัลด์, ยูล และเพาเวอร์ส (Macdonald, Yule and Powers. 1994) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ที่มหาวิทยาลัยหลุยเซียนา ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่ม A จำนวน 6 คน ใช้กิจกรรมฟัง-พูดแบบเดิม มีครูเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอน

กลุ่ม B จำนวน 6 คน ให้ฟังเทปด้วยตนเองในห้องปฏิบัติการภาษา

กลุ่ม C จำนวน 6 คน ใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

กลุ่ม D จำนวน 5 คน เป็นกลุ่มที่สอนโดยใช้กิจกรรมเกี่ยวกับการสื่อสาร ซึ่งใช้การสอนและเทคนิคต่าง ๆ ผสมกัน

ประเมินผลการสอนโดยให้ผู้ฟังพูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ ฟังการออกเสียงของนักเรียนทุกกลุ่ม พบว่า ผู้เรียนในกลุ่ม A B และ C ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการออกเสียงและการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ในขณะที่ผู้เรียนในกลุ่ม D มีการออกเสียงและทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารดีมาก ดังนั้นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ จะต้องเป็นการสอนที่ผสมผสานวิธีการสอน เทคนิคการสอน และสื่อการสอนอย่างหลากหลาย

กรอบความคิดในการวิจัย

วิธีสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระ เป็นวิธีการสอนที่สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ภาษาของสมอง ซึ่งสัมพันธ์กับการเรียนรู้ภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศและการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ประกอบกับหลักจิตวิทยาในการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญต่อทักษะการฟังเป็นอันดับแรก มุ่งพัฒนาความเข้าใจในการฟังในช่วงต้นของการเรียนรู้โดยการแสดงท่าทาง ด้วยการใช้ประโยคคำสั่งเป็นหลักในการสอน ทำให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์แรกเริ่มในการเรียนภาษาที่ดี สามารถตอบโต้ได้อย่างถูกต้อง และจากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาทั้งในประเทศและต่างประเทศพบว่า การสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระ มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมทัศนคติในการเรียน

ภาษาต่างประเทศ เพิ่มพูนแรงจูงใจ และช่วยให้ความจำคงทน (กรมวิชาการ. 2540 : 2) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงผลการสอนด้วยการโต้ตอบทางสรีระที่มีต่อความสามารถในการฟัง และการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เนื่องจากเห็นว่าเป็นวิธีสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนในระดับเริ่มต้นมากที่สุด โดยกำหนดกรอบความคิดของการวิจัย ดังแสดงในภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 กรอบความคิดของการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

จากกรอบความคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมุติฐานการวิจัย ดังนี้

1. ความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีสอนด้วยการโต้ตอบสรีระ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีสอนตามคู่มือครู หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. ความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีสอนด้วยการโต้ตอบสรีระ หลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่ใช้วิธีสอนตามคู่มือครู